

U S T A W A

z dnia 28 lipca 1990 r.

o działalności ubezpieczeniowej.**Rozdział 1****Przepisy ogólne**

Art. 1. Ustawa określa ogólne warunki, zasady podejmowania i prowadzenia działalności w zakresie ubezpieczeń majątkowych i osobowych.

Art. 2.¹⁾ 1. Działalność ubezpieczeniowa bezpośrednia i reasekuracyjna, zwana dalej „działalnością ubezpieczeniową”, może być prowadzona wyłącznie za zezwoleniem Ministra Finansów.

2. Działalność, o której mowa w ust. 1, prowadzi zakład ubezpieczeń i reasekuracji albo zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, zwany dalej „zakładem ubezpieczeń”.

Art. 3. 1.²⁾ Wprowadza się ubezpieczenia obowiązkowe i dobrowolne.

2.³⁾ Ochronę ubezpieczeniową ustanawia się na podstawie umowy zawieranej pomiędzy zakładem ubezpieczeń a ubezpieczającym.

Art. 4. Ubezpieczeniami obowiązkowymi są:

- 1) ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów,
- 2) ubezpieczenie budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych,
- 3) ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego,
- 4)⁴⁾ inne ubezpieczenia przewidziane na mocy obowiązujących ustaw lub ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych.

Art. 5.³⁾ 1. Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, określa ogólne warunki ubezpieczeń obowiązkowych.

W szczególności rozporządzenie określa datę powstania obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia, podstawowy zakres odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń, minimalną sumę gwarancyjną ubezpieczenia, zakres praw i obowiązków ubezpieczającego i zakładu ubezpieczeń, wynikających z umowy ubezpieczenia. Rozporządzenie określa również podstawowy system taryf, uzależniający stosowaną taryfę od długości okresu bezszkodowego i zapewniający porównywalność taryf różnych zakładów ubezpieczeń.

2. Zakłady ubezpieczeń mogą uwzględnić w systemie taryf również inne czynniki wpływające na szkodowość.

3. Wysokość stawek ubezpieczeniowych ustala zakład ubezpieczeń.

4. Minister Finansów określa sposób potwierdzenia spełnienia obowiązku zawarcia ubezpieczenia.

5. Zakład ubezpieczeń prowadzący działalność w zakresie ubezpieczenia obowiązkowego nie może odmówić zawarcia tego ubezpieczenia.

Art. 6.⁵⁾ 1. Ogólne warunki ubezpieczeń, z wyjątkiem ubezpieczeń wymienionych w art. 4, oraz taryfy i wysokość stawek ubezpieczeniowych ustala zakład ubezpieczeń.

2. Ogólne warunki ubezpieczenia określają w szczególności przedmiot i zakres ubezpieczenia, sposób zawierania umowy ubezpieczenia, zakres i czas trwania odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń, prawa i obowiązki stron umowy, sposób ustalania wysokości szkody oraz wypłaty odszkodowań lub świadczeń.

3. W ogólnych warunkach ubezpieczenia należy zastrzec możliwość odstąpienia od umowy ubezpieczenia przez ubezpieczającego w okresie 30 dni dla osób fizycznych i 7 dni dla osób prawnych od daty zawarcia umowy, jeżeli umowa jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy; odstąpienie od umowy nie zwalnia ubezpieczającego z obowiązku opłacenia składki za okres, w jakim zakład ubezpieczeń udzielał ochrony ubezpieczeniowej.

4. Zastrzeżony w umowie ubezpieczenia okres, w którym wypowiedzenie umowy nie jest możliwe, nie może być dłuższy niż dwa lata.

5. Przy zawieraniu umowy ubezpieczenia zakład ubezpieczeń ma obowiązek doręczyć, bez wezwania, stronie ubezpieczającej tekst ogólnych warunków

¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 czerwca 1995 r. o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej, o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej — Kodeks handlowy oraz o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. Nr 96, poz. 478), która weszła w życie z dniem 22 października 1995 r.

²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 2 ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 15 ust. 1 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 3 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 4 ustawy wymienionej w przypisie 1.

ubezpieczenia, podpisany przez co najmniej dwóch członków zarządu.

Art. 7.⁶⁾ 1. Umowa ubezpieczenia może regulować prawa i obowiązki stron w sposób odbiegający od ogólnych warunków ubezpieczenia.

2. Zakład ubezpieczeń jest obowiązany do przedstawienia ubezpieczającemu różnicy między postanowieniami umowy, o której mowa w ust. 1, a ogólnymi warunkami ubezpieczenia stosowanymi przez zakład ubezpieczeń.

Art. 7a.⁷⁾ 1. Spory wynikające z umów ubezpieczenia rozpatrują sądy właściwe dla siedziby osoby ubezpieczonej lub uprawnionej do odszkodowania, jeżeli umowa ubezpieczenia albo ogólne warunki ubezpieczenia nie stanowią inaczej.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy osób zagranicznych.

Art. 8. 1. Odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia majątkowego nie może być wyższe od poniesionej szkody, chyba że umowa stanowi inaczej.

2. W przypadku zbiegu świadczeń z tytułu dwóch lub więcej ubezpieczeń z tego samego zdarzenia, odszkodowanie wypłaca się do wysokości szkody w granicach sum ubezpieczenia w ramach każdego ze stosunków ubezpieczenia, z uwzględnieniem odszkodowań już wypłaconych z innego stosunku ubezpieczenia.

3. Przepis ust. 2 nie ma zastosowania przy ubezpieczeniach na życie i od następstw nieszczęśliwych wypadków.

4.³⁾ Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń.

5.⁸⁾ W razie zaistnienia szkody objętej ubezpieczeniem, o którym mowa w art. 4 pkt 1 i 3, w przypadkach określonych w art. 51 ust. 2, uprawniony do odszkodowania może dochodzić roszczeń od Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego.

6.⁹⁾ Po wniesieniu pozwu, w przypadkach określonych w art. 51 ust. 2, przeciwko innym stronom niż Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, sąd zawiadamia Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny o toczącym się postępowaniu. Po otrzymaniu zawiadomienia Fundusz może wstąpić do procesu w charakterze interwenienta ubocznego.

Art. 8a.¹⁰⁾ Sądy, organy prokuratury, policji oraz inne organy i instytucje ustalające okoliczności wypad-

ków i zdarzeń mają obowiązek, na wniosek zakładu ubezpieczeń lub Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, udzielać informacji oraz udostępniać materiały niezbędne do ustalenia okoliczności tych wypadków i zdarzeń oraz do określenia wysokości odszkodowania lub świadczenia.

Art. 9.¹¹⁾ 1. Zakład ubezpieczeń nie może udzielać informacji dotyczących poszczególnych umów ubezpieczenia.

2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy informacji udzielanych na żądanie:

- 1) sądu, prokuratora, organu nadzoru ubezpieczeniowego lub osoby trzeciej, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia,
- 2) Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego o treści umów ubezpieczenia, w zakresie wykonywania przez Fundusz zadań określonych ustawą,
- 3) Najwyższej Izby Kontroli o treści umów ubezpieczenia zawartych przez jednostki objęte kontrolą, jeżeli kontrola ta stwierdziła niekompletność lub nierzetelność dokumentów finansowych dotyczących zawartych umów ubezpieczenia,
- 4) Narodowego Banku Polskiego, w związku ze sprawowaną kontrolą dewizową, oraz banków upoważnionych do wykonywania czynności obrotu dewizowego w zakresie dotyczącym istnienia wymaganego zobowiązania stanowiącego podstawę do przekazania za granicę waluty obcej,
- 5) Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej, w związku z toczącą się sprawą:
 - a) karną lub karno-skarbową przeciwko będącej osobą fizyczną stronie umowy ubezpieczenia,
 - b) karną lub karno-skarbową o przestępstwo popełnione przy wykonywaniu czynności związanych z działalnością osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej, będącej stroną umowy ubezpieczenia.

Art. 10. 1.¹²⁾ Zakład ubezpieczeń nie może zajmować się bezpośrednio inną działalnością gospodarczą poza działalnością ubezpieczeniową i z nią związaną.

2.¹³⁾ Zakład ubezpieczeń nie może prowadzić jednocześnie działalności w dziale ubezpieczeń na życie i w dziale pozostałych ubezpieczeń osobowych oraz ubezpieczeń majątkowych.

Art. 11.¹⁴⁾ Zakład ubezpieczeń może prowadzić działalność ubezpieczeniową wyłącznie w formie spółki akcyjnej lub towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych.

¹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 9 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹²⁾ Według numeracji ustalonej przez art. 1 pkt 10 ustawy wymienionej w przypisie 1 oraz w brzmieniu ustalonym przez art. 15 ust. 1 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹³⁾ Dodany przez art. 1 pkt 10 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 11 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 5 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁷⁾ Dodany przez art. 1 pkt 6 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 7 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 7 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁰⁾ Dodany przez art. 1 pkt 8 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Art. 11a.¹⁵⁾ 1. Akcje spółki, o której mowa w art. 11, mogą być tylko akcjami imiennymi, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Przepis ust.1 nie dotyczy akcji wprowadzonych do publicznego obrotu za zgodą Komisji Papierów Wartościowych.

3. W przypadku uchylenia decyzji zawierającej zgodę, o której mowa w ust. 2, spółka obowiązana jest, w ciągu 3 miesięcy od dnia uchylenia decyzji, dokonać zamiany akcji na okaziciela na akcje imienne. W okresie od uchylenia decyzji do dokonania zamiany nie można przenosić praw z akcji na okaziciela.

4.¹⁶⁾ W celu ustalenia akcjonariuszy, o których mowa w ust. 3, Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych i podmioty prowadzące przedsiębiorstwa maklerskie, rejestrujące stan posiadania akcji spółki, mają obowiązek w terminie 30 dni, na żądanie spółki i jej koszt, przekazać spółce informację dotyczącą stanu posiadania akcji spółki przez poszczególnych akcjonariuszy.

Art. 11b.¹⁷⁾ 1. Kapitał akcyjny spółki nie może być niższy niż najwyższa minimalna wysokość kapitału gwarancyjnego wymaganego dla grup ubezpieczeń, w których zakład ubezpieczeń prowadzi działalność.

2. Kapitał akcyjny, o którym mowa w ust. 1, wnoszony jest w gotówce i opłacany w całości przed zarejestrowaniem spółki.

Art. 11c.¹⁷⁾ Statut spółki akcyjnej i jego zmiany podlegają, przed zarejestrowaniem, zatwierdzeniu przez Ministra Finansów.

Art. 11d.¹⁷⁾ 1. Nabywca akcji lub praw z akcji jest obowiązany:

- 1) powiadomić Ministra Finansów, w ciągu 7 dni od dnia nabycia, o nabyciu akcji zakładu ubezpieczeń w ilości zapewniającej przekroczenie 10% głosów na walnym zgromadzeniu,
- 2) uzyskać zgodę Ministra Finansów na nabycie akcji lub praw z akcji zakładu ubezpieczeń zapewniających przekroczenie odpowiednio 25%, 33%, 50%, 66%, 75% głosów na walnym zgromadzeniu.

2. Minister Finansów obowiązany jest wydać decyzję w terminie 30 dni od chwili złożenia przez nabywcę wniosku o zgodę na nabycie akcji, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

3. Minister Finansów może odmówić zgody, o której mowa w ust. 1 pkt 2, na nabycie akcji lub praw z ak-

cji zakładu ubezpieczeń, w tym przez podmiot określony w ust. 4, jeżeli:

- 1) nabywca nie daje rękojmi prowadzenia spraw zakładu ubezpieczeń w sposób należycie zabezpieczający interesy ubezpieczonych,
- 2) środki przeznaczone na nabycie akcji pochodzą z kredytu lub pożyczki albo są w jakikolwiek inny sposób obciążone,
- 3) zagraża to ważnym interesom gospodarczym państwa.

4. Nabycie lub posiadanie akcji lub praw z akcji zakładu ubezpieczeń przez podmiot zależny uważa się za nabycie lub posiadanie przez podmiot dominujący, w rozumieniu przepisów o publicznym obrocie papierami wartościowymi i funduszach powierniczych.

5. Minister Finansów przedstawia Sejmowi w terminie do końca I kwartału następnego roku informację o decyzjach wydanych w trybie ust. 2 i 3 w roku poprzedzającym.

6. Nikt, kto nabył akcje lub prawa z akcji z naruszeniem postanowień ust. 1, nie może wykonywać prawa głosu z tych akcji.

7. Uchwała walnego zgromadzenia podjęta z naruszeniem ust. 6 jest nieważna.

8. Przepisy niniejszego artykułu nie naruszają przepisów o publicznym obrocie papierami wartościowymi i funduszach powierniczych.

Art. 11e.¹⁷⁾ Do spółki akcyjnej prowadzącej działalność ubezpieczeniową w zakresie nie uregulowanym w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu handlowego.

Rozdział 2

Towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych

Art. 12. 1.¹⁸⁾ Zakład ubezpieczeń, który ubezpiecza swoich członków na zasadzie wzajemności, jest towarzystwem ubezpieczeń wzajemnych, zwanym dalej „towarzystwem”.

2. Towarzystwo uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do rejestru towarzystw ubezpieczeń wzajemnych.

3.¹⁹⁾ Rejestr towarzystw prowadzi Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy.

4. Rejestr jest jawny i dostępny dla osób trzecich.

5. Minister Sprawiedliwości, w drodze rozporządzenia, określa zasady i tryb postępowania

¹⁵⁾ Dodany przez art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o zmianie ustawy — Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi i funduszach powierniczych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 1994 r. Nr 4, poz. 17), która weszła w życie z dniem 14 lutego 1994 r.

¹⁶⁾ Dodany przez art.1 pkt 12 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁷⁾ Dodany przez art. 1 pkt 13 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 14 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 14 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

w sprawach rejestru towarzystw, dane podlegające wpisowi do rejestru, sposób jego prowadzenia oraz szczegółowe zasady udostępniania rejestru do wglądu.

Art. 13.²⁰⁾ Statut towarzystwa i jego zmiany podlegają przed zarejestrowaniem zatwierdzeniu przez Ministra Finansów.

Art. 14.²¹⁾ Statut towarzystwa określa w szczególności:

- 1) nazwę i siedzibę, przy czym w nazwie muszą być zawarte wyrazy „towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych”,
- 2) terytorialny zasięg działalności,
- 3) organizację władz zarządzających oraz władz nadzorczych,
- 4) zakres przedmiotowy z określeniem działu, grup i rodzajów ubezpieczeń oraz zakres działalności reasekuracyjnej,
- 5) wysokość kapitału zakładowego,
- 6) zasady wykorzystania nadwyżki bilansowej oraz sposób pokrycia strat.

Art. 15.²²⁾ 1. W towarzystwie mogą być tworzone związki wzajemności członkowskiej, jeżeli statut tak stanowi.

2. Związki wzajemności członkowskiej mogą być prowadzone na podstawie ogólnych warunków ubezpieczenia.

Art. 16.²³⁾ 1. W statucie towarzystwa należy określić zasady uzyskania i utraty członkostwa oraz jego rodzaje.

2. Jeżeli statut nie stanowi inaczej, uzyskanie członkostwa musi być związane z zawarciem umowy ubezpieczenia, a jego utrata — z wygaśnięciem stosunku ubezpieczenia.

3. Statut może przewidywać, że towarzystwo będzie ubezpieczało także osoby nie będące członkami towarzystwa, pod warunkiem że osoby te będą płacić składki stałe. Składki zebrane od osób ubezpieczonych, nie będących członkami towarzystwa, nie mogą stanowić więcej niż 10% składki zebranej przez towarzystwo.

Art. 17.1. (skreślony²⁴⁾).

2. Statut powinien przewidywać tworzenie kapitału zapasowego według zasad określonych w art. 427

§ 1 Kodeksu handlowego, z tym że nadwyżka bilansowa zastępuje czysty zysk roczny, a kapitał zakładowy zastępuje kapitał akcyjny.

3. Statut określa system świadczeń członków na rzecz towarzystwa; przysługujące członkowi należności majątkowe od towarzystwa nie zwalniają go z obowiązku płacenia składek.

4. Jeżeli ma być dopuszczalne zmniejszenie świadczeń towarzystwa na rzecz członków z tytułu umów ubezpieczenia, należy to zaznaczyć w statucie. Zmniejszenie świadczeń nie jest dopuszczalne, jeżeli statut przewiduje nieograniczone dopłaty członków lub nieograniczony ich udział w pokryciu strat.

5. Członkowie towarzystwa nie odpowiadają za jego zobowiązania.

Art. 17a.²⁵⁾ 1. Kapitał zakładowy nie może być niższy niż najwyższa minimalna wysokość kapitału gwarancyjnego wymaganego dla grup ubezpieczeń, w których towarzystwo prowadzi działalność.

2. Kapitał zakładowy opłaca się w całości gotówką w terminie 30 dni od dnia zarejestrowania towarzystwa. Jeżeli kapitał zakładowy podzielony jest na udziały, udziałowcom wydaje się imienne kwity udziałowe.

3. Statut towarzystwa może przewidywać spłacanie kapitału zakładowego tylko z nadwyżek rocznych i w miarę tworzenia kapitału zapasowego lub niespłacanie kapitału określonym osobom.

4. Spłata kapitału zakładowego w razie likwidacji lub upadłości towarzystwa dopuszczalna jest dopiero po spłaceniu wszelkich zobowiązań. Na spłatę kapitału zakładowego nie można pobierać dopłat.

5. Osoby, które wniosły kapitał zakładowy, mogą brać udział we władzach towarzystwa w zakresie określonym w statucie, do czasu spłacenia kapitału.

Art. 18. (skreślony²⁶⁾).

Art. 19. (skreślony²⁶⁾).

Art. 20.²⁷⁾ 1. Najwyższą władzą towarzystwa jest walne zgromadzenie jego członków. W sprawach nie zastrzeżonych w statucie do właściwości innych władz towarzystwa podejmowanie uchwał należy do walnego zgromadzenia członków towarzystwa.

2. Statut może przewidywać, że w skład walnego zgromadzenia wchodzi, zamiast członków towarzystwa, ich przedstawiciele. W takich przypadkach statut

²⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 15 ustawy wymienionej w przypisie 1.

²¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 16 ustawy wymienionej w przypisie 1.

²²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 17 ustawy wymienionej w przypisie 1.

²³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 18 ustawy wymienionej w przypisie 1.

²⁴⁾ Przez art. 1 pkt 19 ustawy wymienionej w przypisie 1.

²⁵⁾ Dodany przez art. 1 pkt 20 ustawy wymienionej w przypisie 1.

²⁶⁾ Przez art. 1 pkt 21 ustawy wymienionej w przypisie 1.

²⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 22 ustawy wymienionej w przypisie 1.

określa zasady wyboru i odwoływania przedstawicieli oraz czas trwania ich kadencji.

3. Warunki uczestniczenia członków lub ich przedstawicieli na walnym zgromadzeniu oraz zasady jego zwoływania określa statut.

Art. 21. Do walnego zgromadzenia towarzystwa stosuje się odpowiednio przepisy art. 390, 392–396, 401–403, 405–407, 411–417 Kodeksu handlowego z następującymi zmianami:

- 1) spółkę akcyjną zastępuje towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych, akcjonariuszy — członkowie towarzystwa uprawnieni do udziału w walnym zgromadzeniu,
- 2) przyznane w powołanych przepisach uprawnienia mniejszości akcjonariuszy służą określonej statusem mniejszości członków uprawnionych do udziału w walnym zgromadzeniu,
- 3) przepisy o akcjach dotyczą tytułów uczestnictwa w walnym zgromadzeniu.

Art. 22. Do zarządu towarzystwa stosuje się odpowiednio przepisy art. 366, 367 § 3, art. 368–375 Kodeksu handlowego, przy czym spółkę akcyjną i akcjonariuszy zastępują towarzystwo i członkowie towarzystwa.

Art. 23. Do organu nadzorczego towarzystwa stosuje się odpowiednio przepisy art. 377 § 1, art. 378, 379 § 1 i 2, art. 380 § 1, art. 382–385, 386 § 1, art. 387 Kodeksu handlowego, przy czym spółkę akcyjną i akcjonariuszy zastępują towarzystwo i członkowie towarzystwa.

Art. 23a.²⁸⁾ Do towarzystwa stosuje się odpowiednio przepisy art. 308, 482–484 Kodeksu handlowego.

Art. 24. 1. Zmiany statutu towarzystwa wymagają uchwały walnego zgromadzenia, powziętej większością przynajmniej trzech czwartych oddanych głosów.

2.²⁹⁾ Walne zgromadzenie może upoważnić organ nadzorczy towarzystwa do dokonania w jego uchwałach zmian o charakterze redakcyjnym.

3. Zmiany statutu nie mogą ograniczać praw wynikających z zawartych umów ubezpieczenia.

Art. 25. Statut towarzystwa powinien zawierać postanowienia co do ogłoszeń towarzystwa.

Art. 26. 1. Statut towarzystwa powinien określać zasady i sposób likwidacji towarzystwa oraz tryb powołania, liczbę i uprawnienia likwidatorów.

²⁸⁾ Dodany przez art. 1 pkt 23 ustawy wymienionej w przypisie 1.

²⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 24 ustawy wymienionej w przypisie 1.

2. Uchwały o rozwiązaniu towarzystwa lub połączeniu z innym towarzystwem zapadają większością przynajmniej trzech czwartych oddanych głosów.

Art. 27. 1. Towarzystwo, posiadające ograniczony zakres działania ze względu na małą liczbę członków, niewielką liczbę lub niskie sumy zawieranych ubezpieczeń bądź też niewielki terytorialny zasięg działalności, może być uznane przez Ministra Finansów za małe towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych.

2. Uznanie przez Ministra Finansów towarzystwa za małe towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych podlega wpisowi do rejestru.

3.³⁰⁾ Do małych towarzystw ubezpieczeń wzajemnych nie stosuje się przepisów art. 17 ust. 2 i 17a oraz art. 21–23.

4.³¹⁾ Małe towarzystwa nie mogą prowadzić działalności w zakresie reasekuracji czynnej.

5.³¹⁾ W zakresie ubezpieczeń obowiązkowych małe towarzystwa mogą prowadzić tylko ubezpieczenia, o których mowa w art. 4 pkt 2.

Art. 28. W towarzystwie ogólne warunki ubezpieczenia mogą być włączone do statutu.

Art. 29. 1. W towarzystwie ogólne warunki ubezpieczenia uchwała walne zgromadzenie.

2. Walne zgromadzenie towarzystwa może upoważnić organ nadzorczy towarzystwa do dokonania w jego uchwale, dotyczącej ogólnych warunków ubezpieczenia, zmian o charakterze redakcyjnym.

3. Statut towarzystwa może upoważnić organ nadzorczy towarzystwa do wprowadzenia zmian w ogólnych warunkach ubezpieczenia, pod warunkiem że zmiany te będą przedstawione do zatwierdzenia na najbliższym walnym zgromadzeniu.

Rozdział 3

Warunki podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej

Art. 30.³²⁾ 1. Minister Finansów, po wyrażeniu opinii przez organ nadzoru, wydaje na wniosek zainteresowanego zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) nazwę, siedzibę, obszar i rzeczowy zakres działania zakładu ubezpieczeń,

³⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 25 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

³¹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 25 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

³²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 26 ustawy wymienionej w przypisie 1.

- 2) określenie wysokości kapitału akcyjnego albo kapitału zakładowego,
- 3) określenie założycieli zakładu ubezpieczeń,
- 4) formę organizacyjną działalności,
- 5) określenie wysokości funduszu organizacyjnego przeznaczonego na utworzenie administracji zakładu ubezpieczeń i zorganizowanie sieci przedstawicielstw,
- 6) imiona i nazwiska osób przewidzianych na członków zarządu i rady nadzorczej oraz osoby wykonującej czynności w dziedzinie matematyki ubezpieczeniowej, finansowej i statystyki (aktuarusza), jeżeli obowiązek wykonywania przez tę osobę przypisanych jej czynności wynika z ustawy.

3. Do wniosku o wydanie zezwolenia dołącza się:

- 1) plan działalności,
- 2) dowód posiadania środków własnych wolnych od obciążeń w wysokości równej zakładanemu kapitałowi akcyjnemu (zakładowemu) i funduszowi organizacyjnemu wraz z oświadczeniem o przeznaczeniu ich na pokrycie kapitału akcyjnego (zakładowego) i funduszu organizacyjnego,
- 3) dane o kwalifikacjach osób, o których mowa w ust. 2 pkt 6,
- 4) statut zakładu ubezpieczeń,
- 5) ogólne warunki ubezpieczenia określone we wniosku.

Art. 31.³³⁾ 1. W planie działalności, o którym mowa w art. 30 ust. 3 pkt 1, ustala się dane i warunki, które ze względu na rodzaj i rozmiar prowadzonych ubezpieczeń są niezbędne do zapewnienia trwałej zdolności zakładu ubezpieczeń do wykonywania zobowiązań, a w szczególności:

- 1) metody obliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- 2) maksymalne wielkości obejmowanego ryzyka i sposób jego ustalania,
- 3) koszty akwizycji,
- 4) koszty administracyjne,
- 5) metody wycieczania składek.

2. Do planu działalności dołącza się:

- 1) rachunek symulacyjny pierwszych kalendarzowych trzech lat działalności sporządzony w wersji optymistycznej i pesymistycznej, z uwzględnieniem: zbioru składki, wysokości odszkodowań,

kosztów administracji, kosztów akwizycji, wysokości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, szkodowości, marginesu wypłacalności, środków własnych oraz innych danych charakteryzujących sytuację finansową zakładu ubezpieczeń, przedstawionych w formie skróconego rachunku zysków i strat oraz bilansu,

- 2) program reasekuracji określający formę i zakres reasekuracji.

Art. 32.³⁴⁾ 1. Zezwolenie jest wydawane na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w zakresie jednej lub kilku grup ubezpieczeń albo jednego lub kilku rodzajów ubezpieczeń wymienionych w załączniku do ustawy.

2. Zezwolenie obejmuje dane zawarte w art. 30 ust. 2 pkt 1, 2, 4 i 6.

3. Zakład ubezpieczeń jest obowiązany rozpocząć działalność w terminie nie dłuższym niż rok od daty wydania zezwolenia. Po bezskutecznym upływie tego terminu zezwolenie wygasa.

4. Zmiany w składzie zarządu nie mogą naruszać przepisów art. 33 pkt 2 i 3.

5. Zakład ubezpieczeń jest obowiązany zawiadomić organ nadzoru o zmianie osób wchodzących w skład zarządu lub osoby wykonującej zawód aktuarusza, o których mowa w art. 30 ust. 2 pkt 6, w terminie 30 dni od powstania tych zmian.

6. Zmiana obszaru lub rzeczowego zakresu działania zakładu ubezpieczeń wymaga zezwolenia Ministra Finansów. Zezwolenie wydawane jest na wniosek zakładu ubezpieczeń spełniającego warunki określone w art. 30.

Art. 33.³⁵⁾ Zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej nie może być wydane, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z okoliczności:

- 1) wniosek oraz dołączone do niego dokumenty nie spełniają warunków określonych w art. 30 i 31,
- 2) w skład zarządu nie wchodzi co najmniej dwie osoby posiadające wykształcenie i doświadczenie zawodowe niezbędne do zarządzania zakładem ubezpieczeń,
- 3) założyciele lub członkowie zarządu byli karani za przestępstwo umyślne przeciwko mieniu, dokumentom lub za przestępstwo karno-skarbowe,
- 4) założyciele nie dają rękojmi prowadzenia spraw zakładu ubezpieczeń w sposób należyście zabezpieczający interes ubezpieczonych,

³⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 28 ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 29 ustawy wymienionej w przypisie 1.

³³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 27 ustawy wymienionej w przypisie 1.

- 5) założyciele nie udowodnią posiadania środków własnych wolnych od obciążeń w wysokości odpowiadającej kapitałowi akcyjnemu (zakładowemu), o którym mowa w art. 30 ust. 2 pkt 2, i funduszi organizacyjnymu, o którym mowa w art. 30 ust. 2 pkt 5,
- 6) plan działalności nie zapewnia trwałej zdolności zakładu ubezpieczeń do wykonywania zobowiązań,
- 7) zagrożony jest ważny interes gospodarczy państwa.

Art. 34 (skreślony³⁶⁾).

Art. 35.³⁷⁾ Minister Finansów, na wniosek organu nadzoru, może cofnąć zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie jednej lub kilku grup ubezpieczeń albo jednego lub kilku rodzajów ubezpieczeń, jeżeli:

- 1) zakład ubezpieczeń przestał spełniać warunki wymagane do uzyskania zezwolenia,
- 2) zakład ubezpieczeń prowadzi działalność z naruszeniem przepisów prawa lub statutu,
- 3) zakład ubezpieczeń nie zrealizuje w przewidzianym terminie krótkoterminowego planu wypłacalności, o którym mowa w art. 48 ust. 1 pkt 2 lit. b),
- 4) z przeprowadzonej kontroli działalności lub stanu majątkowego zakładu ubezpieczeń wynika, że dalsza jego działalność narażałaby na niebezpieczeństwo interesy ubezpieczonych,
- 5) zakład ubezpieczeń złoży odpowiedni wniosek; wniosek obejmuje niezbędne dane o zabezpieczeniu interesów ubezpieczonych.

Art. 36. 1.³⁾ Cofnięcie zezwolenia powoduje, że zakład ubezpieczeń nie może zawierać nowych umów ubezpieczeniowych, umowy już zawarte nie mogą być przedłużane, a suma ubezpieczenia nie może być podwyższana. Minister Finansów może nałożyć ograniczenia swobody gospodarki finansowej zakładu ubezpieczeń lub przekazać zarząd majątkiem zakładu ubezpieczeń wyznaczonej osobie.

2.³⁸⁾ Organ nadzoru określa, w drodze decyzji, tryb, czas i sposób sprawowania zarządu.

3. Cofnięcie zezwolenia w zakresie całej działalności oznacza w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych decyzję o likwidacji towarzystwa.

Art. 37. 1.³⁾ Osoba krajowa w rozumieniu przepisów prawa dewizowego może zawrzeć umowę ubezpieczenia jedynie z zakładem ubezpieczeń działającym

na podstawie zezwolenia wydanego zgodnie z niniejszą ustawą.

2.³⁾ Osoba zagraniczna podejmująca działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może ubezpieczyć tę działalność jedynie w zakładzie ubezpieczeń, o którym mowa w ust. 1.

3.³⁹⁾ Minister Finansów może określić, w drodze rozporządzenia, przypadki dopuszczalności zawierania umów ubezpieczenia z innym zakładem ubezpieczeń niż określony w ust. 1.

Art. 37a.⁴⁰⁾ 1. Obliczenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w zakładzie ubezpieczeń prowadzącym działalność w dziale I (ubezpieczenia na życie) mogą być dokonywane wyłącznie przez aktuarium.

2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w zakładzie ubezpieczeń prowadzącym działalność w dziale II (pozostałe ubezpieczenia majątkowe i osobowe), które są ustalane metodami matematyki ubezpieczeniowej, muszą być potwierdzone opinią aktuarium o ich prawidłowości. Opinia ta stanowi załącznik do sprawozdania finansowego.

Art. 37b.⁴⁰⁾ 1. Aktuariuszem może być osoba, która:

- 1) ma pełną zdolność do czynności prawnych,
- 2) ma miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 3) nie była prawomocnie skazana za przestępstwo umyślne przeciwko mieniu, dokumentom lub za przestępstwo karno-skarbowe,
- 4) posiada wykształcenie wyższe,
- 5) zdała egzamin przed Komisją Egzaminacyjną dla Aktuariuszy,
- 6) została wpisana na listę aktuariuszy.

2. Listę, o której mowa w ust. 1 pkt 6, prowadzi organ nadzoru. Wpis na listę zostaje dokonany z urzędu po zdaniu egzaminu przed Komisją Egzaminacyjną dla Aktuariuszy, z zastrzeżeniem przepisu ust. 3.

3. Aktuariusz, który prawo do wykonywania zawodu uzyskał za granicą, ma prawo do wpisania na listę aktuariuszy na zasadzie wzajemności.

4. Skreślenie aktuariusza z listy następuje w razie:

- 1) złożenia wniosku przez aktuariusza o skreślenie z listy,
- 2) niewykonywania zawodu aktuariusza przez okres pięciu kolejnych lat,

³⁶⁾ Przez art. 1 pkt 30 ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 31 ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 32 ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 33 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁰⁾ Dodany przez art. 1 pkt 34 ustawy wymienionej w przypisie 1.

- 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwa, o których mowa w ust. 1 pkt 3,
- 4) utraty pełnej zdolności do czynności prawnych,
- 5) śmierci.

Art. 37c.⁴⁰⁾ 1. Minister Finansów:

- 1) powołuje Komisję Egzaminacyjną dla Aktuariuszy i ustala regulamin jej działania,
- 2) ustala wysokość opłat egzaminacyjnych dla osób przystępujących do egzaminu przed Komisją, o której mowa w pkt 1, a także wysokość wynagrodzenia dla członków Komisji za udział w przeprowadzeniu egzaminu,
- 3) ustala zakres obowiązujących tematów egzaminu i tryb jego składania.

2. W skład Komisji Egzaminacyjnej dla Aktuariuszy wchodzi przedstawiciel Polskiej Izby Ubezpieczeń.

3. Minister Finansów ogłasza listę aktuariuszy w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Finansów.

Rozdział 3a⁴¹⁾

Pośrednictwo ubezpieczeniowe

Art. 37d. 1. Zakład ubezpieczeń może korzystać z pośrednictwa ubezpieczeniowego.

2. Pośrednictwo ubezpieczeniowe polega na wykonywaniu czynności faktycznych lub prawnych związanych z zawarciem lub wykonywaniem umów ubezpieczenia albo reasekuracji.

3. Pośrednictwo ubezpieczeniowe wykonywane jest wyłącznie przez agentów ubezpieczeniowych lub brokerów ubezpieczeniowych, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Pośrednictwo ubezpieczeniowe w zakresie reasekuracji wykonywane jest wyłącznie przez brokerów reasekuracyjnych.

Art. 37e. 1. Agentem ubezpieczeniowym w rozumieniu ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna lub podmiot gospodarczy nie mający osobowości prawnej, upoważniony przez zakład ubezpieczeń do stałego zawierania umów ubezpieczenia w imieniu i na rzecz tego zakładu lub pośredniczenia przy zawieraniu umów.

2. Działalność agencyjna może być wykonywana wyłącznie przy pomocy osób fizycznych posiadających uprawnienia określone w ust. 3.

3. Organ nadzoru, na wniosek zakładu ubezpieczeń lub zainteresowanego, wydaje zezwolenie na wykonywanie czynności agenta, jeżeli osoba fizyczna:

- 1) ma miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

- 2) nie była prawomocnie skazana za przestępstwo umyślne przeciwko mieniu, dokumentom lub przestępstwo karno-skarbowe,
- 3) ukończyła zorganizowane przez zakład ubezpieczeń szkolenie zakończone egzaminem,
- 4) ma pełną zdolność do czynności prawnych.

4. Agent ubezpieczeniowy nie będący osobą prawną prowadzi działalność gospodarczą w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 41, poz. 324, z 1990 r. Nr 26, poz. 149, Nr 34, poz. 198 i Nr 86, poz. 504, z 1991 r. Nr 31, poz. 128, Nr 41, poz. 179, Nr 73, poz. 321, Nr 105, poz. 452, Nr 106, poz. 457 i Nr 107, poz. 460, z 1993 r. Nr 28, poz. 127, Nr 47, poz. 212 i Nr 134, poz. 646, z 1994 r. Nr 27, poz. 96 i Nr 127, poz. 627 oraz z 1995 r. Nr 60, poz. 310).

5. Organ nadzoru, w drodze decyzji, może zwolnić niektóre grupy osób wykonujących działalność agencyjną od obowiązku określonego w ust. 2.

6. Minister Finansów określi w drodze zarządzenia:

- 1) warunki zwalniania niektórych osób wykonujących działalność agencyjną od obowiązku określonego w ust. 2,
- 2) minimalny zakres szkolenia, o którym mowa w ust. 3 pkt 3, oraz zakres obowiązujących tematów egzaminu i tryb jego składania.

Art. 37f. 1. Organ nadzoru cofa zezwolenie na wniosek zakładu ubezpieczeń lub z urzędu, po zasięgnięciu opinii zakładu ubezpieczeń, jeżeli osoba fizyczna:

- 1) przestała spełniać warunki, o których mowa w art. 37e,
- 2) złożyła zawiadomienie o zaprzestaniu wykonywania zawodu,
- 3) prowadzi działalność z naruszeniem przepisów prawa.

2. Zakład ubezpieczeń odpowiedzialny jest za wykonywanie czynności uprawnionego agenta. Ograniczeń odpowiedzialności wynikających z art. 429 Kodeksu cywilnego nie stosuje się.

3. Osoba będąca agentem ubezpieczeniowym jest obowiązana przy każdej czynności należącej do zakresu działalności agencyjnej okazywać pełnomocnictwo zakładu ubezpieczeń, w imieniu którego działa, oraz zezwolenie, o którym mowa w art. 37e ust. 3.

4. Zakład ubezpieczeń prowadzi wykaz agentów ubezpieczeniowych prowadzących działalność na rzecz danego zakładu.

5. Jeżeli agent ubezpieczeniowy przestał spełniać warunki określone w art. 37e ust. 2 po zawarciu umowy agencyjnej, a braki te nie zostały usunięte niezwłocznie, zakład ubezpieczeń obowiązany jest wypowiedzieć umowę agencyjną. Okres wypowiedzenia nie może przekroczyć 3 miesięcy od chwili stwierdzenia tego faktu przez zakład ubezpieczeń.

⁴¹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 35 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Art. 37g. 1. Działalność brokerska polega na zawieraniu i wykonywaniu umów ubezpieczenia w imieniu ubezpieczającego lub na pośredniczeniu przy zawieraniu umów ubezpieczenia na rzecz ubezpieczonego.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do umów reasekuracyjnych.

3. Działalność brokerska może być prowadzona wyłącznie za zezwoleniem organu nadzoru.

4. Działalność brokerska może być prowadzona przez osoby fizyczne lub prawne.

Art. 37h. 1. Podmiot posiadający zezwolenie na prowadzenie działalności brokerskiej wykonuje czynności brokerskie przy pomocy osób, które spełniają warunki określone w art. 37i ust. 1 pkt 1.

2. Osoba fizyczna prowadząca działalność brokerską nie może pozostawać w stosunku pracy z zakładem ubezpieczeń, nie może być członkiem władz tego zakładu oraz nie może być stroną umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, których przedmiotem jest pośredniczenie w zawieraniu umów ubezpieczenia w imieniu zakładu ubezpieczeń.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do członków władz osoby prawnej, prowadzącej działalność brokerską.

4. Osoba prawna prowadząca działalność brokerską nie może jednocześnie prowadzić działalności określonej w art. 37e ust. 1.

5. Określenia „broker ubezpieczeniowy” lub „broker reasekuracyjny” mogą być używane w nazwie lub reklamie oraz do oznaczenia działalności wyłącznie przez podmiot posiadający zezwolenie na prowadzenie działalności brokerskiej.

Art. 37i. 1. Organ nadzoru wydaje zezwolenie na prowadzenie działalności brokerskiej na wniosek:

- 1) osoby fizycznej, jeżeli osoba ta:
 - a) ma miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) ma pełną zdolność do czynności prawnych,
 - c) nie była prawomocnie skazana za przestępstwo umyślne przeciwko mieniu, dokumentom lub przestępstwo karno-skarbowe,
 - d) zdała egzamin przed Komisją Egzaminacyjną dla Brokerów Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych,
 - e) daje rękojmię należytego prowadzenia działalności brokerskiej,
 - f) zawarła umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności brokerskiej,
- 2) osoby prawnej, jeżeli osoba ta:
 - a) ma siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

- b) członkowie zarządu dają rękojmię należytego prowadzenia działalności brokerskiej, a co najmniej połowa z nich spełnia warunki, o których mowa w pkt 1 lit. a) – d),

- c) spełnia warunki określone w pkt 1 lit. f).

2. Warunek, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. d), nie dotyczy osób posiadających stopień naukowy w dziedzinie nauk prawnych lub ekonomicznych.

Art. 37j. 1. Zezwolenie na prowadzenie działalności brokerskiej zawiera:

- 1) imię i nazwisko (firmę) oraz miejsce zamieszkania wnioskodawcy (siedzibę),
- 2) zakres działalności brokerskiej.

2. Podmiot, który otrzymał zezwolenie na prowadzenie działalności brokerskiej, jest obowiązany ją rozpocząć najpóźniej w ciągu 6 miesięcy od daty uzyskania zezwolenia. Po bezskutecznym upływie tego terminu zezwolenie wygasa.

Art. 37k. Organ nadzoru cofa zezwolenie na prowadzenie działalności brokerskiej, jeżeli osoby, o których mowa w art. 37i:

- 1) przestały spełniać warunki niezbędne do uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności brokerskiej,
- 2) prowadzą działalność z naruszeniem przepisów prawa lub interesu ubezpieczonych,
- 3) nie wykonują działalności brokerskiej przez 3 kolejne lata.

Art. 37l. 1. Organ nadzoru prowadzi listę podmiotów prowadzących działalność brokerską.

2. Wpis na listę, o której mowa w ust. 1, jest dokonywany z urzędu, z chwilą wydania zezwolenia na prowadzenie działalności brokerskiej.

3. Minister Finansów, na wniosek organu nadzoru, ogłasza listę podmiotów wymienionych w ust. 1 w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Finansów.

Art. 37l. 1. Organ nadzoru:

- 1) powołuje Komisję Egzaminacyjną dla Brokerów Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych oraz określa jej skład i sposób przeprowadzenia egzaminu,
- 2) ustala wysokość opłat egzaminacyjnych dla osób przystępujących do egzaminu przed Komisją, o której mowa w pkt 1, a także wysokość wynagrodzenia dla członków Komisji za udział w przeprowadzeniu egzaminu,
- 3) ustala zakres obowiązujących tematów egzaminu i tryb jego składania.

2. W skład Komisji, o której mowa w ust. 1 pkt 1, wchodzi przedstawiciel samorządu brokerskiego.

Art. 37m. Organ nadzoru dokonuje skreślenia z listy brokerów w przypadku:

- 1) złożenia odpowiedniego wniosku przez osobę fizyczną lub prawną prowadzącą działalność brokerską,
- 2) wykreślenia z rejestru handlowego podmiotu, o którym mowa w art. 37i ust. 1 pkt 2,
- 3) śmierci lub utraty pełnej zdolności do czynności prawnych podmiotu, o którym mowa w art. 37i ust. 1 pkt 1,
- 4) cofnięcia zezwolenia na prowadzenie działalności brokerskiej.

Art. 37n. 1. Agent ubezpieczeniowy i broker przy wykonywaniu czynności zawodowych obowiązany jest działać zgodnie z przepisami prawa i zasadami uczciwego obrotu.

2. Agenta ubezpieczeniowego i brokera obowiązują tajemnica zawodowa obejmująca wszelkie informacje, jakie uzyskał w związku z prowadzeniem działalności. Przepis art. 9 stosuje się odpowiednio do agenta ubezpieczeniowego.

Rozdział 4

Warunki podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej przez spółki z udziałem kapitału zagranicznego i zagraniczne zakłady ubezpieczeń³⁾

Art. 38.⁴²⁾ 1. Podejmowanie i prowadzenie działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez spółki z udziałem kapitału zagranicznego i zagraniczne zakłady ubezpieczeń wymaga zezwolenia Ministra Finansów.

2. Nabywanie i obejmowanie akcji zakładów ubezpieczeń przez podmioty zagraniczne określają przepisy o spółkach z udziałem zagranicznym, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.

3. Zezwolenia Ministra Finansów wymaga nabycie lub objęcie udziałów lub akcji albo nabycie praw z udziałów lub akcji w liczbie przekraczającej wysokości określone w art. 11d ust. 1 pkt 2 przez podmiot zagraniczny w działającej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej spółce, jeżeli spółka ta jest akcjonariuszem zakładu ubezpieczeń w wysokości co najmniej 15% akcji.

Art. 39.⁴³⁾ 1. Minister Finansów, po zasięgnięciu opinii organu nadzoru, może wydać zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej przez spółkę z udziałem kapitału zagranicznego, jeżeli spółka spełnia warunki wymagane od polskich zakładów ubezpieczeń.

2. Do wniosku o wydanie zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 30 ust. 2 i 3 oraz art. 31.

⁴²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 36 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 37 ustawy wymienionej w przypisie 1.

3. Minister Finansów może odmówić wydania zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej przez spółkę z udziałem kapitału zagranicznego, jeżeli spółka nie spełnia wymagań określonych w art. 33 dla polskich zakładów ubezpieczeń.

Art. 39a.⁴⁴⁾ 1. Nabycie przez podmiot zagraniczny akcji lub praw z akcji zapewniających przekroczenie odpowiednio 25%, 33%, 50%, 60% i 75% głosów na walnym zgromadzeniu wymaga zgody Ministra Finansów. Odmowa zgody może nastąpić jedynie z przyczyn wskazanych w art. 39 ust. 3.

2. Do wniosku o wydanie zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, dołącza się:

- 1) aktualny wyciąg z rejestru handlowego,
- 2) dokumenty przedstawiające sytuację prawną i finansową wnioskodawcy.

Art. 40. Fundusze ubezpieczeniowe, tworzone z tytułu zawieranych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej umów ubezpieczenia, oraz środki własne są lokowane w Polsce bez prawa ich transferu za granicę, na zasadach określonych w rozdziale 6.

Art. 41.⁴⁵⁾ 1.^{45a)} Zagraniczny zakład ubezpieczeń może prowadzić działalność ubezpieczeniową w Polsce jedynie za pośrednictwem ustanowionego przez siebie głównego przedstawiciela, mającego stałe miejsce zamieszkania w Polsce.

2. Ustanowienie głównego przedstawiciela podlega wpisaniu do rejestru handlowego.

3. (uchylony⁴⁶⁾).

4. Główny przedstawiciel jest obowiązany przechowywać wszelkie dokumenty dotyczące działalności, o której mowa w ust. 1, w swej siedzibie w Polsce.

Art. 42.⁴⁷⁾ 1. Minister Finansów, po uzyskaniu opinii organu nadzoru, wydaje na wniosek zainteresowanego zagranicznego zakładu ubezpieczeń zezwolenie na prowadzenie działalności, o której mowa w art. 41 ust. 1.

2. Zmiana rzeczowego lub terytorialnego zakresu działania wymaga zezwolenia Ministra Finansów.

3. W celu uzyskania zezwolenia zakład ubezpieczeń składa Ministrowi Finansów:

⁴⁴⁾ Dodany przez art. 1 pkt 38 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁵⁾ Przypis ten stosownie do art. 17 pkt 2 ustawy wymienionej w przypisie 1 wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1999 r.

^{45a)} W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 39 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁶⁾ Przez art. 85 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. Nr 121, poz. 591), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1995 r.

⁴⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 40 ustawy wymienionej w przypisie 1. Przepis ten stosownie do art. 17 pkt 2 ustawy wymienionej w przypisie 1 wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1999 r.

- 1) wniosek o wydanie zezwolenia zawierający dane, o których mowa w art. 30 ust. 2 i 3 oraz w art. 31,
- 2) zaświadczenie organu nadzorczego kraju, w którym zagraniczny zakład ubezpieczeń ma swoją siedzibę, o posiadaniu zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej, przy czym zaświadczenie to powinno dokładnie określać grupę ubezpieczeń prowadzonych przez zagraniczny zakład ubezpieczeń,
- 3) bilans oraz rachunek zysków i strat trzech ostatnich lat działalności,
- 4) dowód posiadania środków własnych w wysokości co najmniej 50% minimum kapitału gwarancyjnego, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 3,
- 5) dowód, że polskie zakłady ubezpieczeń mogą podjąć działalność ubezpieczeniową na terenie kraju pochodzenia zagranicznego zakładu ubezpieczeń,
- 6) dane o kwalifikacjach osoby proponowanej na głównego przedstawiciela.

4. Zagraniczny zakład ubezpieczeń jest obowiązany do posiadania środków własnych w wysokości marginesu wypłacalności, o którym mowa w art. 45, przy czym podstawą do obliczenia marginesu wypłacalności jest działalność głównego przedstawiciela.

5. Zagraniczny zakład ubezpieczeń jest obowiązany do wpłacenia kaucji z tytułu zabezpieczenia przyszłych zobowiązań zakładu ubezpieczeń. Kaucja wynosi 25% minimalnego kapitału gwarancyjnego, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 3, i jest zaliczana na poczet posiadanych środków własnych.

6. Środki własne zagranicznego zakładu ubezpieczeń, o których mowa w ust. 3 pkt 4 i ust. 4, są lokowane w Polsce.

7. Zagraniczny zakład ubezpieczeń jest obowiązany do tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, o których mowa w art. 49, z tytułu zobowiązań, jakie mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia, które są lokowane w Polsce zgodnie z przepisami rozdziału 6.

8. Zezwolenie na podjęcie działalności może być wydane, jeżeli zostały spełnione warunki, o których mowa w art. 39 i w art. 41 ust. 1, oraz została wpłacona kaucja, o której mowa w ust. 5.

9. Minister Finansów, na wniosek organu nadzoru, może cofnąć zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej przez zagraniczny zakład ubezpieczeń, jeżeli:

- 1) zagraniczny zakład ubezpieczeń utracił zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w kraju będącym jego siedzibą, a także w przypadkach określonych w art. 35,
- 2) za cofnięciem zezwolenia przemawiają ważne względy ochrony interesów państwa.

10. Zezwolenie nie może być wydane zagranicznemu zakładowi ubezpieczeń prowadzącemu jednocze-

śnie działalność w dziale ubezpieczeń na życie i w dziale pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych.

Art. 43.⁴⁸⁾ 1. Podmiot zagraniczny, po opłaceniu należnego podatku, ma prawo zakupić bez odrębnego zezwolenia w banku upoważnionym na podstawie przepisów prawa dewizowego waluty obce za kwoty wypłacone przez zakład ubezpieczeń z tytułu udziału w zysku na podstawie imiennego zaświadczenia wystawionego przez podmiot uprawniony do badania rocznego sprawozdania finansowego (bilansu) zakładu ubezpieczeń, który dokonał tego badania.

2. Podmiot zagraniczny ma prawo przekazać za granicę (transfer dochodów), bez odrębnego zezwolenia dewizowego, waluty obce zakupione w banku, o którym mowa w ust. 1.

3. Podmiot zagraniczny, po opłaceniu należnych podatków, ma prawo do zakupu w banku, o którym mowa w ust. 1, walut obcych i przekazania ich za granicę, bez odrębnego zezwolenia dewizowego, za:

- 1) kwoty uzyskane ze sprzedaży albo umorzenia objętych lub nabytych akcji zakładu ubezpieczeń,
- 2) kwoty należne w przypadku likwidacji zakładu ubezpieczeń.

Art. 44.³⁾ W zakresie zatrudnienia i stosunków pracy w zakładzie ubezpieczeń, o którym mowa w art. 39, oraz ubezpieczeń społecznych pracowników będących osobami zagranicznymi w rozumieniu prawa dewizowego stosuje się odpowiednio przepisy o zatrudnieniu i ubezpieczeniu społecznym osób zagranicznych w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego.

Rozdział 5

Gospodarka finansowa zakładu ubezpieczeń i fundusze ubezpieczeniowe³⁾

Art. 45.⁴⁹⁾ 1. Zakład ubezpieczeń jest obowiązany posiadać środki własne w wysokości nie niższej niż margines wypłacalności.

2. Kapitał gwarancyjny wynosi trzecią część marginesu wypłacalności, jednak nie mniej niż minimalna wysokość kapitału gwarancyjnego dla każdej grupy ubezpieczeń oraz dla działalności reasekuracyjnej.

Art. 45a.⁵⁰⁾ 1. Wartość środków własnych stanowiących pokrycie marginesu wypłacalności zakładu ubezpieczeń, z zastrzeżeniem ust. 2, oblicza się jako sumę algebraiczną:

- 1) opłaconą część kapitału akcyjnego (zakładowego) — wielkość dodatnia,

⁴⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 41 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 42 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵⁰⁾ Dodany przez art. 1 pkt 43 ustawy wymienionej w przypisie 1.

- 2) kapitał zapasowy — wielkość dodatnia,
- 3) kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny — wielkość dodatnia,
- 4) kapitał rezerwowy pozostały — wielkość dodatnia,
- 5) wartości niematerialne i prawne — wielkość ujemna,
- 6) nie podzielony wynik finansowy z lat ubiegłych: zysk — wielkość dodatnia, strata — wielkość ujemna,
- 7) wynik finansowy netto okresu sprawozdawczego: zysk — wielkość dodatnia, strata — wielkość ujemna,
- 8) połowę należnych wpłat na poczet kapitału akcyjnego w przypadku spółek akcyjnych — wartość dodatnia,
- 9) połowę należnych wpłat na poczet kapitału zakładowego, jeżeli co najmniej 25% kapitału zostało opłacone, w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych — wartość dodatnia.

2. Do środków własnych zakładu ubezpieczeń prowadzącego działalność w formie towarzystwa, w dziele pozostałych ubezpieczeń osobowych i ubezpieczeń majątkowych, zalicza się:

- 1) środki określone w ust. 1,
- 2) środki w wysokości 50% nie wpłaconych dopłat, których towarzystwo może zażądać od ubezpieczonych na podstawie statutu; wartość tych środków nie może przekroczyć 50% obliczonego marginesu wypłacalności oraz 50% środków, o których mowa w ust. 1.

Art. 46. 1. Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, określa:

- 1) (skreślony⁵¹⁾),
- 2) sposób wyliczenia i wysokość marginesu wypłacalności,
- 3) minimalną wysokość kapitału gwarancyjnego dla każdego rodzaju ubezpieczeń oraz dla działalności reasekuracyjnej.

2.⁵²⁾ Zakład ubezpieczeń przedstawia organowi nadzoru razem z bilansem rocznym wyliczenie marginesu wypłacalności oraz dowód posiadania środków własnych w wysokości marginesu wypłacalności.

Art. 46a.⁵³⁾ 1. Zakład ubezpieczeń jest obowiązany przedstawiać organowi nadzoru kwartalne i roczne sprawozdania finansowe podpisane przez zarząd, w przypadku ubezpieczeń na życie również przez aktuarium, a w przypadku pozostałych ubezpieczeń majątkowych i osobowych — dołączyć opinię aktuarium.

2. Minister Finansów określa, w drodze rozporządzenia, zasady sporządzania kwartalnych i rocznych sprawozdań finansowych przedstawianych organowi

nadzoru, formę tych sprawozdań oraz sposób potwierdzania przez zarząd zgodności tych sprawozdań ze stanem faktycznym.

3. Przepisy ust. 1 i 2 nie naruszają przepisów o rachunkowości.

Art. 47 (uchylony⁵⁴⁾).

Art. 48.⁵⁵⁾ 1. Jeżeli środki własne zakładu ubezpieczeń są niższe niż:

- 1) wymagany margines wypłacalności — zakład ubezpieczeń jest obowiązany przedłożyć, na żądanie organu nadzoru, plan przywrócenia prawidłowych stosunków finansowych (plan finansowy),
- 2) wymagany kapitał gwarancyjny — zakład ubezpieczeń jest obowiązany niezwłocznie:
 - a) powiadomić organ nadzoru,
 - b) przedstawić do zatwierdzenia organowi nadzoru plan krótkoterminowego podwyższenia środków własnych (krótkoterminowy plan wypłacalności).

2. Organ nadzoru może wyznaczyć zakładowi ubezpieczeń termin na sporządzenie planu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. b), oraz zlecić jego uzupełnienie lub ponowne opracowanie.

3. Jeżeli zakład ubezpieczeń nie opracuje krótkoterminowego planu wypłacalności lub przedstawiony plan nie gwarantuje przywrócenia wypłacalności i organ nadzoru odmówi jego zatwierdzenia albo gdy realizacja tego planu okaże się nieskuteczna, organ nadzoru może ustanowić zarząd komisaryczny na okres nie krótszy niż 6 miesięcy i nie dłuższy niż rok. Ustanowienie zarządu komisarycznego nie wpływa na organizację i sposób działania zakładu ubezpieczeń jako osoby prawnej, z wyjątkiem zmian przewidzianych w ustawie.

4. Na zarząd komisaryczny przechodzi prawo podejmowania decyzji we wszelkich sprawach zastrzeżonych w ustawie i statucie do właściwości organów zakładu ubezpieczeń. Z dniem ustanowienia zarządu komisarycznego zarząd zakładu ubezpieczeń ulega rozwiązaniu, a ustanowione prokury i pełnomocnictwa wygasają. Na czas trwania zarządu komisarycznego kompetencje innych organów zakładu ubezpieczeń ulegają zawieszeniu.

5. Na decyzję o ustanowieniu zarządu komisarycznego radzie nadzorczej zakładu ubezpieczeń służy skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

6. Zarząd komisaryczny opracowuje i uzgadnia z organem nadzoru krótkoterminowy plan wypłacalności, zapewnia należyte jego wykonanie oraz nie rzadziej niż co trzy miesiące informuje organ nadzoru o wynikach jego realizacji.

⁵¹⁾ Przez art. 1 pkt 44 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 15 ust. 1 i 3 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵³⁾ Dodany przez art. 1 pkt 45 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵⁴⁾ Przez art. 85 ust. 1 pkt 7, z zastrzeżeniem ust. 2, ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. Nr 121, poz. 591), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1995 r.

⁵⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 46 ustawy wymienionej w przypisie 1.

7. Szczegółowe zadania zarządu komisarycznego, terminy ich wykonania oraz wynagrodzenia członków zarządu komisarycznego określa się w decyzji o ustanowieniu zarządu. Koszty działalności zarządu komisarycznego obciążają zakład ubezpieczeń.

8. Ustanowienie zarządu komisarycznego podlega zgłoszeniu do rejestru właściwego dla zakładu ubezpieczeń.

Art. 48a.⁵⁶⁾ 1. Suma ubezpieczenia od pojedynczego ryzyka na udziale własnym nie może przekroczyć 25% łącznej wysokości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i kapitału własnego.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach organ nadzoru może wyrazić zgodę na wysokość innej sumy ubezpieczenia niż określona w ust. 1.

Art. 49.⁵⁷⁾ 1. Zakład ubezpieczeń tworzy:

- 1) kapitał zapasowy lub rezerwowy,
- 2) rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe.

2. Zakład ubezpieczeń może tworzyć w ciężar kosztów:

- 1) fundusz prewencyjny przeznaczony na finansowanie działalności zapobiegawczej, w wysokości nie przekraczającej 1% składki na udziale własnym,
- 2) fundusze i rezerwy specjalne przewidziane w statucie.

3. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na udziale własnym zwane są funduszem ubezpieczeniowym.

Art. 50. 1.⁵⁸⁾ Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe są przeznaczone na pokrycie bieżących i przyszłych zobowiązań, jakie mogą wyniknąć z zawartych umów ubezpieczenia.

2.⁵⁹⁾ Na rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe składają się:

- 1) rezerwa składek,
- 2) rezerwa na ryzyka niewygasłe,
- 3) rezerwa na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia, w tym rezerwa na skapitalizowaną wartość rent,
- 4) rezerwa na wyrównanie szkodowości (ryzyka)
- 5) rezerwa w dziale ubezpieczeń na życie,
- 6) rezerwa w dziale ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający,
- 7) rezerwa na premie i rabaty (bonifikaty) dla ubezpieczonych,

8) pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe określone w statucie.

3.⁵⁹⁾ Rezerwy, o których mowa w ust. 2 pkt 5, 6 i 7, oraz rezerwa na skapitalizowaną wartość rent zwiększane są w całości lub określonej części o dochody z tytułu lokat tych rezerw, z uwzględnieniem warunków umowy ubezpieczenia i odpowiednich formuł matematycznych wykorzystywanych przy obliczaniu rezerw.

Art. 51.⁶⁰⁾ 1. Tworzy się Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, zwany dalej „Funduszem”.

2. Do zadań Funduszu należy wypłacanie odszkodowań i świadczeń z tytułu ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w art. 4 pkt 1 i 3, w granicach określonych na podstawie przepisu art. 5:

- 1) za szkodę na osobie, gdy szkoda wyrządzona została w okolicznościach uzasadniających odpowiedzialność cywilną:
 - a) posiadacza pojazdu lub kierującego pojazdem mechanicznym, a nie ustalono ich tożsamości i nie zidentyfikowano pojazdu,
 - b) rolnika, a nie ustalono jego tożsamości,
- 2) za szkodę na mieniu i osobie, gdy:
 - a) posiadacz zidentyfikowanego pojazdu mechanicznego, którego ruchem szkodę tę wyrządzono, nie był ubezpieczony ubezpieczeniem obowiązkowym,
 - b) rolnik lub osoba pracująca w jego gospodarstwie rolnym wyrządzili szkodę pozostającą w związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, a rolnik nie miał ubezpieczenia obowiązkowego.

3. Jeżeli poszkodowany, w przypadkach określonych w ust. 2, może zaspokoić roszczenie na podstawie umowy ubezpieczenia dobrowolnego, Fundusz wyrównuje szkodę w części nie zaspokojonej.

4.⁶¹⁾ W przypadku ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń do zadań Funduszu należy również zaspokajanie roszczeń osób uprawnionych z tytułu:

- 1) umów ubezpieczenia, o których mowa w art. 4 pkt 1 i 3,
- 2) umów ubezpieczenia na życie w wysokości 50% wierzytelności, nie więcej jednak niż kwota będąca równowartością w złotych 30 000 ECU, według średniego kursu Narodowego Banku Polskiego, zgodnie z tabelą kursową ogłaszaną przez Narodowy Bank Polski, obowiązującą w dniu ogłoszenia upadłości.

5. Fundusz nie wypłaca odszkodowań z tytułu ubezpieczenia, o którym mowa w art. 4 pkt 1, za szko-

⁵⁶⁾ Dodany przez art. 1 pkt 47 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 48 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 84 ust. 3 ustawy wymienionej w przypisie 54.

⁵⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 49 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 50 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez pkt 6 obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 października 1995 r. o sprostowaniu błędów (Dz. U. Nr 118, poz. 574).

dy spowodowane ruchem pojazdów będących w posiadaniu osób zagranicznych; nie dotyczy to poszkodowanych obywateli polskich.

6. Wyплаты z Funduszu, o których mowa w ust. 2, na rzecz osób zagranicznych, w rozumieniu przepisów prawa dewizowego, dokonywane są na zasadzie wzajemności co do zasady i zakresu.

Art. 52.⁶²⁾ Fundusz ma osobowość prawną. Siedzibą Funduszu jest miasto stołeczne Warszawa.

Art. 53.⁶³⁾ 1. Dochodami Funduszu są:

- 1) wpłaty zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w zakresie ubezpieczeń, o których mowa w art. 4 pkt 1 i 3,
- 2) dochody z lokat środków Funduszu dokonywanych według zasad określonych w art. 61—64,
- 3) wpływy z tytułu opłat, przewidzianych w art. 90e ust. 1, z zastrzeżeniem art. 90e ust. 3,
- 4) wpłaty zakładów ubezpieczeń prowadzących ubezpieczenia w dziale I (ubezpieczenia na życie) w przypadku ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń prowadzącego działalność ubezpieczeniową w tym zakresie.

2. Minister Finansów określa, w drodze rozporządzenia, wysokość procentu składki wnoszonej przez zakłady ubezpieczeń na rzecz Funduszu oraz terminy wpłat oddzielnie dla ubezpieczeń określonych w dziale I i II.

Art. 53a.⁶⁴⁾ 1. Fundusz jest obowiązany, w ciągu 3 miesięcy od zakończenia roku obrotowego, sporządzić oraz przedstawić organowi nadzoru bilans na ostatni dzień roku obrotowego oraz sprawozdanie z działalności Funduszu w tym okresie.

2. W razie ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń, Fundusz obowiązany jest do składania sprawozdania z działalności na koniec każdego kwartału.

3. Zgromadzenie Członków Funduszu zatwierdza sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, po wydaniu opinii przez organ nadzoru.

4. Minister Finansów określa, w drodze zarządzenia, szczegółowe zasady sporządzania sprawozdania oraz jego badania.

Art. 54.⁶⁵⁾ 1. Organami Funduszu są: Zgromadzenie Członków, Rada Funduszu i Zarząd.

2. Statut Funduszu określa organizację, sposób działania oraz zasady gospodarki finansowej, a w szczególności:

- 1) sposób powołania, organizację oraz kadencję organów Funduszu,
- 2) zakres kompetencji organów Funduszu,
- 3) prawa i obowiązki członków oraz sposób głosowania,
- 4) zasady działania Funduszu,
- 5) zasady prowadzenia gospodarki finansowej,
- 6) zasady uchwalania zmian statutu,
- 7) udział w organach funduszu przedstawicieli zakładów ubezpieczeń prowadzących ubezpieczenia w dziale I (ubezpieczenia na życie) w przypadku ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń prowadzącego ubezpieczenia w tym dziale.

3. Statut i jego zmiany sporządza się w formie aktu notarialnego.

4. Organ nadzoru zatwierdza statut i jego zmiany. Minister Finansów na wniosek organu nadzoru ogłasza statut lub jego zmiany w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Finansów.

5. W przypadku ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń przedstawiciel organu nadzoru staje się członkiem Rady Funduszu, do zakończenia procesu związanego z zaspokajaniem roszczeń i świadczeń upadłego zakładu ubezpieczeń. Przedstawiciel może żądać od zarządu informacji i wyjaśnień.

6. Koszty działalności Funduszu pokrywane są z jego dochodów.

Art. 55.⁶⁶⁾ 1. Fundusz obowiązany jest wypłacić odszkodowanie lub spełnić świadczenie, o którym mowa w art. 51 ust. 2 pkt 1, w terminie do 60 dni, licząc od dnia otrzymania akt szkody od zakładu ubezpieczeń.

2. W przypadku gdy w sprawie dotyczącej odszkodowania toczy się postępowanie karne lub przed kolegium do spraw wykroczeń, Fundusz obowiązany jest wypłacić odszkodowanie lub spełnić świadczenie, o którym mowa w art. 51 ust. 2 pkt 1, w terminie do 14 dni od zakończenia tych postępowań, jednakże bezsporną część odszkodowania lub świadczenia wypłaca się w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia.

3. Po wypłacie odszkodowania Fundusz dochodzi zwrotu wypłaconych kwot od sprawcy i osoby, która nie dopełniła obowiązku zawarcia umowy na ubezpieczenia, o których mowa w art. 4 pkt 1 i 3. W uzasadnionych przypadkach Fundusz może odstąpić od dochodzenia części lub całości odszkodowania.

4. Odsetki za zwłokę w wypłacie odszkodowania ponoszą Fundusz i zakład ubezpieczeń, każdy w swoim zakresie.

⁶²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 51 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 52 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶⁴⁾ Dodany przez art. 1 pkt 53 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 54 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 55 ustawy wymienionej w przypisie 1.

5. Fundusz nie odpowiada za szkody na osobie i mieniu wyrządzone przez kierującego posiadaczowi pojazdu lub wyrządzone rolnikowi przez osoby jemu bliskie lub za które ponosi odpowiedzialność.

Art. 56.⁶⁷⁾ 1. Fundusz przejmuje z masy upadłościowej upadłego zakładu ubezpieczeń zobowiązania szkodowe wraz z aktami oraz wypłaca poszkodowanym i uprawnionym świadczenia z umów na ubezpieczenia, o których mowa w art. 4 pkt 1 i 3.

2. Po wypłaceniu świadczeń, o których mowa w ust. 1, Fundusz niezwłocznie przedstawia syndykowi wypłacone kwoty jako swoją wierzytelność wobec masy upadłości.

3. Wierzytelności, o których mowa w ust. 2, Fundusz może zgłaszać syndykowi do czasu prawomocnego wykonania planu podziału funduszu masy. Art. 167 § 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. — Prawo upadłościowe (Dz. U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512, z 1994 r. Nr 1, poz. 1 i z 1995 r. Nr 85, poz. 426) nie stosuje się do wierzytelności Funduszu.

4. W razie gdy posiadane przez Fundusz środki nie wystarczają na zaspokojenie wszelkich roszczeń kierowanych wobec Funduszu, Minister Finansów na wniosek organu nadzoru określi, w drodze rozporządzenia, dodatkowy procent składki wnoszonej przez członków Funduszu oraz terminy wpłat.

Art. 57.⁶⁸⁾ 1. W przypadku ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń prowadzącego ubezpieczenia w dziale I (ubezpieczenia na życie):

- 1) Minister Finansów na wniosek organu nadzoru określi, w drodze rozporządzenia, procent składki wnoszonej na rzecz Funduszu przez zakłady ubezpieczeń prowadzące ubezpieczenia w dziale I (ubezpieczenia na życie),
- 2) Fundusz wyodrębnia rachunek, na który wnoszone są wpłaty określone w pkt 1,
- 3) Fundusz zaspokaja roszczenia do wysokości określonej w art. 51 ust. 4 pkt 2 na podstawie ustalonej w postępowaniu upadłościowym listy wierzytelności.

2. Przepisy art. 56 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 58. Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, określa:

- 1) (uchylony⁵⁴⁾),

⁶⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 56 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 57 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 58 ustawy wymienionej w przypisie 1.

2)⁶⁹⁾ zasady reasekuracji ryzyk ubezpieczeniowych za granicą.

Art. 59. (uchylony⁵⁴⁾)

Rozdział 6

Lokaty

Art. 60.⁷⁰⁾ Zakład ubezpieczeń dokonuje lokat środków na warunkach określonych w niniejszym rozdziale.

Art. 61.⁷¹⁾ 1. Zakład ubezpieczeń obowiązany jest lokować swoje środki w taki sposób, aby uwzględniając rodzaj i strukturę prowadzonych ubezpieczeń osiągnąć jak największy stopień bezpieczeństwa i rentowności przy jednoczesnym zachowaniu płynności środków.

2. Zakład ubezpieczeń zawiadamia organ nadzoru o:

- 1) nabyciu udziałów bądź akcji podmiotu gospodarczego, jeżeli przekraczają one 10% wartości nominalnego kapitału akcyjnego (zakładowego) tego podmiotu,
- 2) lokatach w przedsiębiorstwach zależnych od zakładu ubezpieczeń lub od których on jest zależny.

3. Jeżeli sposób lokowania środków zakładu ubezpieczeń może zagrozić jego wypłacalności, organ nadzoru może nałożyć ograniczenia sposobów lokowania tych środków.

4. Nabycie lub posiadanie akcji przez podmiot zależny uważa się za nabycie lub posiadanie akcji przez podmiot dominujący.

Art. 62.⁷²⁾ 1. Organ nadzoru, w przypadkach określonych w art. 61 ust. 2, może zakazać nabycia dalszych udziałów zakładu ubezpieczeń w tym przedsiębiorstwie lub ograniczyć zakres udziału, jeżeli może to zagrozić gospodarce finansowej zakładu ubezpieczeń.

2. Przepis ust. 1 stosuje się także, gdy członek zarządu bądź rady nadzorczej zakładu ubezpieczeń jest członkiem zarządu przedsiębiorstwa wymienionego w ust. 1, jest poważnym udziałowcem przedsiębiorstwa lub wywiera istotny wpływ na politykę zarządu przedsiębiorstwa.

Art. 63.⁷³⁾ 1. Zakład ubezpieczeń jest obowiązany, z zastrzeżeniem ust. 3, lokować środki stanowiące pokrycie funduszu ubezpieczeniowego w kraju wyłącznie w:

⁷⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 59 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁷¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 60 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁷²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 15 ust. 1 i 3 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁷³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 61 ustawy wymienionej w przypisie 1.

- 1) bonach skarbowych,
- 2) obligacjach Skarbu Państwa,
- 3) innych papierach wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez państwo, depozytach skarbowych, pożyczkach udzielanych Skarbowi Państwa i pożyczkach gwarantowanych przez Skarb Państwa,
- 4) obligacjach gmin,
- 5) obligacjach emitowanych przez inne podmioty niż określone w pkt 2—4,
- 6) pożyczkach zabezpieczonych hipotecznie,
- 7) nieruchomościach (z wyłączeniem nieruchomości rolnych),
- 8) akcjach dopuszczonych do publicznego obrotu,
- 9) udziałach i akcjach w krajowych spółkach prawa handlowego nie dopuszczonych do publicznego obrotu,
- 10) depozytach bankowych,
- 11) pożyczkach pod zastaw praw wynikających z umowy ubezpieczenia na życie,
- 12) funduszach powierniczych.

2. Organ nadzoru może wyrazić zgodę na lokowanie funduszu ubezpieczeniowego w innych lokatach niż określone w ust. 1.

3. Fundusze ubezpieczeniowe z tytułu ubezpieczeń zawieranych w walutach obcych są lokowane w tych walutach.

4. Minister Finansów może, w drodze zarządzenia, wydać zezwolenie ogólne na lokatę funduszy ubezpieczeniowych poza granicami kraju i określić warunki zezwolenia.

Art. 64.⁷⁴⁾ 1. Udział lokat wymienionych w art. 63 ust. 1 pkt 5 nie może przekraczać 5% funduszu ubezpieczeniowego.

2. Udział lokat wymienionych w art. 63 ust. 1 pkt 6 i 7 nie może łącznie przekraczać 25% funduszu ubezpieczeniowego, przy czym udział lokat w jednej nieruchomości nie może przekraczać 5% funduszu ubezpieczeniowego, zaś udział lokat w pożyczkach zabezpieczonych hipotecznie nie może przekraczać 5% funduszu ubezpieczeniowego, a udział lokat w pożyczce nie może przekraczać 50% wartości nieruchomości hipotecznej.

3. Udział lokat wymienionych w art. 63 ust. 1 pkt 8 i 12 nie może łącznie przekraczać 30% funduszu ubezpieczeniowego.

4. Udział lokat wymienionych w art. 63 ust. 1 pkt 9 nie może przekraczać 15% funduszu ubezpieczeniowego, z tym że udział lokat w jednym podmiocie lub grupie podmiotów zależnych nie może przekraczać 10% funduszu ubezpieczeniowego.

5. Udział lokat wymienionych w art. 63 ust. 1 pkt 10 nie może łącznie przekraczać 20% sumy funduszy własnych banku.

6. Udział lokat wymienionych w art. 63 ust. 1 pkt 11 nie może przekraczać 15% funduszu ubezpieczeniowego.

7. Ograniczenia, o których mowa w ust. 1—6, nie dotyczą ubezpieczeń na życie, jeżeli są one związane z funduszem inwestycyjnym.

Rozdział 7

Łączenie się zakładów ubezpieczeń, przeniesienie umów ubezpieczenia oraz likwidacja przymusowa i dobrowolna³⁾

Art. 65.³⁾ Minister Finansów wydaje zezwolenie na połączenie zakładów ubezpieczeń. Zakłady ubezpieczeń są obowiązane udowodnić, że po połączeniu będą dysponować środkami własnymi w wysokości wymaganego marginesu wypłacalności.

Art. 66.⁷⁵⁾ 1. Zakład ubezpieczeń może zawrzeć z innymi zakładami ubezpieczeń umowę o przeniesienie całości lub części ubezpieczeń (przeniesienie portfela). Umowa wymaga zatwierdzenia przez organ nadzoru.

2. Zarówno zakład ubezpieczeń przejmujący portfel ubezpieczeniowy, jak i zakład ubezpieczeń przekazujący portfel po zawarciu umowy są obowiązane posiadać środki własne w wysokości marginesu wypłacalności.

3. Organ nadzoru może, w uzasadnionych przypadkach, zwolnić zakład ubezpieczeń przekazujący lub przejmujący portfel od obowiązku, o którym mowa w ust. 2.

4. Przed zatwierdzeniem umowy organ nadzoru ogłosi, dwukrotnie w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim, o zamierzonym przeniesieniu portfela i wezwie ubezpieczonych do zgłaszania sprzeciwów w terminie 3 miesięcy od daty ostatniego ogłoszenia.

5. Organ nadzoru zatwierdza umowę o przeniesienie portfela, jeżeli interesy ubezpieczonych i uprawnionych są w pełni zabezpieczone, a ogólna suma ubezpieczeń osób, które zgłosiły sprzeciw, nie przekroczy jednej dziesiątej części przenoszonego portfela ubezpieczeń.

6. Ubezpieczeni, którzy zgłosili sprzeciw, mają prawo wypowiedzenia umowy ubezpieczenia na ostatni dzień trzeciego miesiąca od daty zatwierdzenia umowy, o której mowa w ust. 1.

7. Jednocześnie z przekazaniem portfela następuje przekazanie środków finansowych zakładu ubezpieczeń przekazującego do zakładu ubezpieczeń przyjmującego w odpowiedniej dla danego rodzaju ubezpie-

⁷⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 62 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁷⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 63 ustawy wymienionej w przypisie 1.

czeń wysokości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

8. W przypadku likwidacji przymusowej lub upadłości zakładu ubezpieczeń przepisy ust. 4—6 nie mają zastosowania.

Art. 67.³⁾ Likwidacja zakładu ubezpieczeń może być dobrowolna lub przymusowa.

Art. 68. 1.⁷⁶⁾ W razie wystąpienia przyczyny powodującej likwidację zakładu ubezpieczeń, jest on obowiązany zawiadomić o tym niezwłocznie Ministra Finansów i organ nadzoru oraz podać skład organu likwidacyjnego.

2. Minister Finansów może wyznaczyć likwidatora z urzędu.

Art. 69.⁷⁷⁾ Likwidatorzy są obowiązani do składania sprawozdań o przebiegu likwidacji w terminach i w sposób określony przez organ nadzoru.

Art. 70. 1. Do likwidacji towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, z wyjątkiem małych towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, stosuje się odpowiednio przepisy art. 445 § 1, art. 446, 447 § 1, art. 448 § 1 i 2, art. 449–451 § 1 zdanie pierwsze i drugie, § 2 i 3, art. 452–454, 457, 459 i 460 Kodeksu handlowego, przy czym spółkę akcyjną i akcjonariuszy zastępuje się przez towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych i jego członków.

2.⁷⁸⁾ O zakończeniu likwidacji małego towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych likwidator zawiadamia niezwłocznie organ nadzoru.

Art. 71.³⁾ Środki wchodzące w skład funduszków ubezpieczeniowych służą zaspokojeniu roszczeń z tytułu ubezpieczenia. Inne zobowiązania zakładu ubezpieczeń mogą być pokryte ze środków funduszków ubezpieczeniowych dopiero po zaspokojeniu wszystkich roszczeń z tytułu ubezpieczenia.

Art. 72.⁷⁹⁾ Minister Finansów na wniosek organu nadzoru może zarządzić likwidację przymusową w przypadku, gdy:

- 1) działalność zakładu ubezpieczeń jest prowadzona z naruszeniem przepisów prawa lub jest sprzeczna z planem działalności,
- 2) walne zgromadzenie nie podejmie uchwały o pokryciu straty bilansowej lub pomimo podjęcia takiej uchwały strata ta nie zostanie pokryta w określonym terminie,

⁷⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 64 i art. 15 ust. 1 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁷⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 15 ust. 3 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁷⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 15 ust. 3 ustawy wymienionej w przypisie 1. (Pominięto powtórnie wymienione wyrazy „i organ nadzoru”, których dodanie na końcu przepisu przewiduje art. 1 pkt 65 ustawy wymienionej w przypisie 1).

⁷⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 66 ustawy wymienionej w przypisie 1.

3) zarząd komisaryczny ustanowiony w trybie art. 48 ust. 3 nie doprowadził do przywrócenia prawidłowych stosunków finansowych zakładu ubezpieczeń,

4) zakład ubezpieczeń nie spełnia świadczeń ubezpieczeniowych albo spełnia je z opóźnieniem lub częściowo.

Art. 73.⁷⁷⁾ W razie zarządzenia likwidacji przymusowej, organ nadzoru wyznacza likwidatora.

Art. 74.³⁾ W razie ogłoszenia lub zarządzenia likwidacji zakładu ubezpieczeń, niedopuszczalne jest zawieranie nowych umów ubezpieczenia, przedłużanie umów zawartych lub podwyższanie sum ubezpieczenia.

Rozdział 8

Upadłość

Art. 75.³⁾ Do upadłości zakładów ubezpieczeń stosuje się przepisy prawa upadłościowego ze zmianami przewidzianymi w niniejszej ustawie.

Art. 76.⁸⁰⁾ Organ nadzoru może zgłosić wniosek o ogłoszenie upadłości zakładu ubezpieczeń, jeżeli zakład ubezpieczeń przestał płacić długi lub gdy jego majątek nie wystarcza na zaspokojenie długów, a zarząd komisaryczny, ustanowiony w trybie art. 48 ust. 3, nie doprowadził do przywrócenia prawidłowych stosunków finansowych zakładu ubezpieczeń.

Art. 76a.⁸¹⁾ Przed rozstrzygnięciem wniosku o ogłoszenie upadłości sąd zwraca się o opinię do organu nadzoru.

Art. 77.⁸²⁾ 1. O ogłoszeniu upadłości orzeka sąd wojewódzki właściwy dla siedziby zakładu ubezpieczeń.

2. Organowi nadzoru służy środek odwoławczy na postanowienie sądu w przedmiocie ogłoszenia upadłości.

Art. 78.⁸³⁾ 1. W przypadku ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń, sąd wyznacza syndyka masy upadłości po zasięgnięciu opinii organu nadzoru. Syndykiem może być inny zakład ubezpieczeń.

2. Wszelkie urzędy, instytucje oraz inne zakłady ubezpieczeń mają obowiązek udzielania syndykowi informacji niezbędnych do realizowania jego zadań.

⁸⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 67 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸¹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 68 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 69 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 70 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Art. 79.⁸⁴⁾ 1. Do reprezentowania w postępowaniu upadłościowym interesów ubezpieczonych, uposażonych i uprawnionych z umów ubezpieczenia sąd, po zasięgnięciu opinii organu nadzoru, wyznacza kuratora, który ma prawo wnoszenia środków zaskarżenia na rzecz tych podmiotów.

2. Kurator jest uprawniony do zawarcia z innym zakładem ubezpieczeń umowy o przeniesienie portfela. Przepisy art. 66 stosuje się odpowiednio.

3. Umowa o przeniesienie portfela może przewidywać obniżenie sum ubezpieczenia lub wysokości wypłacanych okresowo odszkodowań i świadczeń.

4. W przypadku zatwierdzenia umowy przeniesienia portfela przez organ nadzoru, kurator ogłasza jej treść dwukrotnie w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim.

Art. 80.⁸⁵⁾ W przypadku niezawarcia przez kuratora umowy o przeniesienie portfela w terminie:

1) 3 miesiące od dnia ogłoszenia upadłości — w odniesieniu do ubezpieczeń obowiązkowych i ubezpieczeń na życie,

2) 1 miesiąca od dnia ogłoszenia upadłości — w odniesieniu do pozostałych ubezpieczeń,

umowy ubezpieczenia zawarte z zakładem ubezpieczeń, którego upadłość została ogłoszona, wygasają.

Art. 81.⁸⁶⁾ Wierzytelności z tytułu umów ubezpieczenia ulegają zaspokojeniu przed podatkami i innymi daninami publicznymi należnymi za ostatnie dwa lata przed ogłoszeniem upadłości.

Rozdział 9

Nadzór ubezpieczeniowy

Art. 82.⁸⁷⁾ 1. Tworzy się Państwowy Urząd Nadzoru Ubezpieczeń jako centralny organ administracji państwowej.

2. Państwowym Urzędem Nadzoru Ubezpieczeń kieruje Prezes, którego powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek Ministra Finansów.

3. Wiceprezesa Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń powołuje i odwołuje Minister Finansów na wniosek Prezesa Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń.

4. Prezesem i wiceprezesem Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń może być osoba:

1) z wyższym wykształceniem prawniczym, ekonomicznym lub matematycznym,

2) posiadająca co najmniej 2-letnie doświadczenie w działalności ubezpieczeniowej.

5. Ilekroć w ustawie jest mowa o organie nadzoru, rozumie się przez to Państwowy Urząd Nadzoru Ubezpieczeń.

Art. 82a.⁸⁸⁾ 1. Zadaniem nadzoru jest ochrona interesów osoby ubezpieczonej i zapobieganie sytuacji, w której zakład ubezpieczeń nie będzie w stanie wypłacać ubezpieczonemu należnego świadczenia.

2. Nadzór nad działalnością zakładów ubezpieczeń i pośredników ubezpieczeniowych polega w szczególności na:

1) podejmowaniu działań mających na celu zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rynku ubezpieczeń i ochronę ubezpieczonych,

2) wydawaniu zezwoleń na prowadzenie działalności brokerskiej i agencyjnej,

3) kontroli prowadzenia działalności przez zakłady ubezpieczeń i brokerów,

4) podejmowaniu innych działań przewidzianych w ustawie.

Art. 82b.⁸⁸⁾ 1. Organ nadzoru współdziała z organami administracji rządowej i innymi instytucjami w zakresie kształtowania polityki gospodarczej państwa dotyczącej ubezpieczeń.

2. Do postępowania przed organem nadzoru stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że ustawa stanowi inaczej.

3. Na decyzję organu nadzoru służy skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Art. 82c.⁸⁸⁾ 1. Organizację Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń określa statut nadany, w drodze rozporządzenia, przez Radę Ministrów na wniosek Ministra Finansów.

2. Pracownicy Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń nie mogą być akcjonariuszami (udziałowcami), członkami władz w zakładach ubezpieczeń oraz wykonywać czynności związanych z działalnością ubezpieczeniową lub pośrednictwa ubezpieczeniowego.

3. Do pracowników, o których mowa w ust. 2, nie mają zastosowania przepisy o kształtowaniu środków na wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej.

4. Minister Finansów określa, w drodze rozporządzenia, zasady wynagradzania pracowników Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń, Rzecznika Ubez-

⁸⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 71 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 72 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 73 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 74 ustawy wymienionej w przypisie 1. Przepis ten wszedł w życie z dniem 22 sierpnia 1995 r.

⁸⁸⁾ Dodany przez art. 1 pkt 75 ustawy wymienionej w przypisie 1.

pieczonych i pracowników Biura Rzecznika Ubezpieczonych, z uwzględnieniem poziomu płac w instytucjach ubezpieczeniowych.

Art. 83.⁸⁹⁾ 1. Organ nadzoru może przeprowadzić w każdym czasie kontrolę działalności i stanu majątkowego zakładu ubezpieczeń.

2. Przy przeprowadzaniu kontroli organ nadzoru może korzystać z usług podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych.

3. Organ nadzoru może żądać od zakładów ubezpieczeń wyjaśnień i informacji dotyczących zakładu ubezpieczeń i jego gospodarki finansowej oraz zarządzić przekazywanie wymaganych danych.

4. Organ nadzoru może wydawać zalecenia mające na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i dostosowanie działalności zakładu ubezpieczeń do przepisów prawa.

5. W razie niewykonywania zaleceń, o których mowa w ust. 4, prowadzenia działalności z naruszeniem przepisów prawa, statutu, odmowy udzielenia wyjaśnień i informacji, o których mowa w ust. 3, organ nadzoru może:

- 1) nakładać na członków zarządu zakładu ubezpieczeń lub prokurentów kary pieniężne do wysokości trzykrotnego miesięcznego wynagrodzenia brutto tej osoby, wyliczonego na podstawie wynagrodzenia za ostatnie 3 miesiące przed nałożeniem kary,
- 2) nakładać na zakład ubezpieczeń kary pieniężne do wysokości 0,5% zbioru składki brutto za rok poprzedni,
- 3) występować do właściwego organu zakładu ubezpieczeń z wnioskiem o odwołanie członka zarządu lub prokurenta,
- 4) występować z wnioskiem do właściwego organu zakładu ubezpieczeń o zawieszenie w czynnościach członków zarządu zakładu ubezpieczeń do czasu rozpatrzenia wniosku o ich odwołanie.

6. Zakład ubezpieczeń przekazuje organowi nadzoru wzory umów ubezpieczenia i wniosków o ubezpieczenie, teksty ogólnych warunków ubezpieczenia oraz inne formularze używane przez zakład przy zawieraniu umów ubezpieczenia, w terminie 14 dni od dnia wprowadzenia ich do obrotu.

7. W razie ogłaszania przez zakład ubezpieczeń, w formie reklamy lub za pomocą formularzy, informacji niezgodnych ze stanem faktycznym lub mających na celu wprowadzenie w błąd, organ nadzoru może:

- 1) zakazać zakładowi ubezpieczeń prowadzenia reklamy w określony sposób lub używania druków o określonej treści,

2) dokonać sprostowania na koszt zakładu ubezpieczeń,

3) nałożyć karę pieniężną oraz podjąć inne czynności, o których mowa w ust. 5.

8. Minister Finansów w porozumieniu z organem nadzoru określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady, zakres i tryb przeprowadzania kontroli.

Art. 83a.⁹⁰⁾ 1. Organ nadzoru może żądać od władz zakładu ubezpieczeń zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia oraz umieszczenia poszczególnych spraw na porządku obrad najbliższego walnego zgromadzenia.

2. Jeżeli w ciągu dwóch tygodni od dnia przedstawienia żądania walne zgromadzenie nie zostanie zwołane, organ nadzoru zwołuje walne zgromadzenie. Koszty zwołania i odbycia walnego zgromadzenia ponosi zakład ubezpieczeń.

3. W przypadkach określonych w ust. 1 i 2 organ nadzoru deleguje swego przedstawiciela do udziału w walnym zgromadzeniu akcjonariuszy albo członków towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych.

4. Przedstawiciel organu nadzoru, o którym mowa w ust. 3, może zabierać głos w sprawach objętych porządkiem obrad walnego zgromadzenia, a także w innych sprawach nie objętych porządkiem obrad.

Art. 83b.⁹⁰⁾ 1. Organ nadzoru może przeprowadzić w każdym czasie kontrolę działalności i stanu majątkowego podmiotów prowadzących działalność brokerską.

2. Organ nadzoru może żądać od podmiotów, o których mowa w ust. 1, wyjaśnień i informacji dotyczących ich działalności i gospodarki finansowej oraz zarządzić przekazywanie wymaganych danych.

3. Przepisy art. 83 stosuje się odpowiednio do nadzoru nad działalnością podmiotów prowadzących działalność brokerską, z zastrzeżeniem, że kary pieniężne wynoszą:

- 1) do wysokości trzykrotnej prowizji uzyskanej za ostatnie 3 miesiące przed nałożeniem kary — w przypadku osoby prawnej,
- 2) do wysokości dwudziestokrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw — w przypadku osoby fizycznej.

Art. 84.⁹¹⁾ 1. Koszty nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową i brokerską oraz koszty działalności Rzecznika Ubezpieczonych i jego Biura ponoszą zakłady ubezpieczeń do wysokości 0,3% zbioru składek brutto.

⁸⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 76 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹⁰⁾ Dodany przez art. 1 pkt 77 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 78 ustawy wymienionej w przypisie 1.

2. Koszty funkcjonowania działalności Rzecznika Ubezpieczonych nie mogą przekroczyć 2% wysokości kosztów nadzoru.

3. Należności z tytułu nadzoru podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

4. Minister Finansów, w porozumieniu z organem nadzoru, określa, w drodze zarządzenia, sposób obliczania wpłat na pokrycie kosztów, o których mowa w ust. 1, proporcjonalnie do zbioru składek, terminy uiszczenia wpłat oraz wysokość odsetek za ich nieuiszczenie w terminie, a także podział tych wpłat na organ nadzoru, Rzecznika Ubezpieczonych i jego Biuro.

Art. 85.³⁾ Od decyzji Ministra Finansów wydanych w sprawach określonych w niniejszej ustawie zakładom ubezpieczeń przysługuje skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego na zasadach określonych w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego.

Rozdział 10⁹²⁾

Ubezpieczeniowy samorząd gospodarczy

Art. 86. 1. Zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tworzą ubezpieczeniowy samorząd gospodarczy.

2. Organizacją ubezpieczeniowego samorządu gospodarczego jest Polska Izba Ubezpieczeń, zwana dalej „Izbą”.

3. Przynależność do Izby jest obowiązkowa i powstaje z chwilą podjęcia przez zakład ubezpieczeń działalności ubezpieczeniowej.

4. Izba ma osobowość prawną. Siedzibą Izby jest miasto stołeczne Warszawa.

Art. 86a. 1. Organami Izby są:

- 1) zebranie przedstawicieli,
- 2) zarząd,
- 3) komisja rewizyjna,
- 4) inne organy, jeżeli statut tak stanowi.

2. Wybory do organów Izby są powszechne; każdy zakład ubezpieczeń ma jeden głos.

3. Kadencja organów, o których mowa w ust. 1, nie może być dłuższa niż 4 lata.

Art. 87. 1. Statut Izby i jego zmiany uchwała zebranie przedstawicieli bezwzględną większością głosów ogółu zebranych. Statut i jego zmiany podlegają zatwierdzeniu przez Ministra Finansów.

⁹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 79 ustawy wymienionej w przypisie 1.

2. W statucie Izby określa się w szczególności:

- 1) nazwę Izby i jej siedzibę,
- 2) zadania Izby oraz sposób i formy ich realizacji,
- 3) organy Izby, zakres ich uprawnień oraz tryb wyboru,
- 4) sposób nabywania i utraty członkostwa Izby,
- 5) zasady gospodarki finansowej.

Art. 88. 1. Zakłady ubezpieczeń opłacają składki członkowskie w wysokości określonej w statucie.

2. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, maksymalną wysokość procentu składki, którą zakład ubezpieczeń ma prawo zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów.

Art. 89. Do zadań Izby należy w szczególności:

- 1) reprezentowanie zakładów ubezpieczeń wobec organów władzy i administracji państwowej oraz podejmowanie działań w celu ochrony ich interesów,
- 2) wyrażanie opinii o projektach aktów prawnych dotyczących działalności ubezpieczeniowej oraz współdziałanie na wniosek właściwych podmiotów przy ich opracowywaniu,
- 3) współdziałanie z organem nadzoru ubezpieczeniowego w zakresie wynikającym z przepisów ustawy,
- 4) współdziałanie z organizacjami i stowarzyszeniami krajowymi i zagranicznymi w zakresie ubezpieczeń,
- 5) stwarzanie możliwości polubownego i pojednawczego rozstrzygnięcia sporów między członkami Izby,
- 6) kształtowanie i upowszechnianie zasad etyki zawodowej w działalności ubezpieczeniowej,
- 7) sprawowanie pieczy nad przestrzeganiem zasad uczciwej konkurencji na rynku ubezpieczeniowym.

Art. 89a. 1. Majątek Izby powstaje ze składek członkowskich, wpisowego, dotacji, darowizn, spadków, zapisów, dochodów z majątku Izby oraz z dochodów z działalności, o której mowa w ust. 2.

2. Izba może prowadzić działalność gospodarczą w ramach powołanego przez siebie podmiotu gospodarczego. Dochód z działalności gospodarczej służy do realizacji zadań statutowych Izby i nie może być przeznaczony do podziału między jej członków.

Art. 90. Członkostwo w Izbie ustaje z chwilą wydania ostatecznej decyzji przez organ nadzoru o likwidacji dobrowolnej lub przymusowej zakładu ubezpieczeń bądź z chwilą ogłoszenia jego upadłości.

Rozdział 10a⁹³⁾**Polskie Biuro Ubezpieczeń Komunikacyjnych**

Art. 90a. 1. Zakłady ubezpieczeń, które prowadzą działalność w zakresie ubezpieczenia obowiązkowego określonego w art. 4 pkt 1, w razie objęcia zakresem tego ubezpieczenia obszarów poza granicami kraju, zrzeszają się w Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych. Przynależność tych zakładów ubezpieczeń do Polskiego Biura Ubezpieczeń Komunikacyjnych jest obowiązkowa.

2. Polskie Biuro Ubezpieczeń Komunikacyjnych ma osobowość prawną. Siedzibą Biura jest miasto stołeczne Warszawa.

3. Przedmiotem działalności Polskiego Biura Ubezpieczeń Komunikacyjnych jest w szczególności:

- 1) wystawianie dokumentów ubezpieczeniowych ważnych w innych krajach,
- 2) zawieranie umów z zagranicznymi biurami ubezpieczeń komunikacyjnych o wzajemnym uznawaniu dokumentów ubezpieczeniowych,
- 3) organizowanie likwidacji lub bezpośrednio likwidacja szkód spowodowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez pojazdy z rejestracją zagraniczną, posiadające ważne dokumenty ubezpieczeniowe wystawione przez zagraniczne biura ubezpieczeń komunikacyjnych,
- 4) określanie zasad i trybu dystrybucji przez zakłady ubezpieczeń krótkoterminowych umów ubezpieczenia dla pojazdów wjeżdżających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ważnego dokumentu ubezpieczenia, a w szczególności ustalanie wzorów dokumentów ubezpieczenia oraz ewidencjonowania tych umów.

4. Działalność Polskiego Biura Ubezpieczeń Komunikacyjnych jest finansowana przez zakłady ubezpieczeń — członków Biura. Ze składek finansowana jest bieżąca działalność oraz inne zobowiązania Biura wynikające z umów określonych w ust. 3 pkt 2.

5. Polskie Biuro Ubezpieczeń Komunikacyjnych, z dniem wypłaty odszkodowania za jednego ze swoich członków, może dochodzić od niego zwrotu wypłaconego odszkodowania.

6. Szczegółowe zadania, organizację i zasady działania oraz zasady gospodarki finansowej Polskiego Biura Ubezpieczeń Komunikacyjnych określa statut, uchwalany przez zakłady ubezpieczeń zrzeszone w Biurze. Organ nadzoru zatwierdza statut i jego zmiany. Minister Finansów na wniosek organu nadzoru ogłasza statut lub jego zmiany w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Finansów.

Rozdział 10b⁹³⁾**Rzecznik Ubezpieczonych**

Art. 90b. 1. Interesy ubezpieczonych i uprawnionych z umów ubezpieczenia reprezentuje Rzecznik Ubezpieczonych.

2. Rzecznik Ubezpieczonych ma osobowość prawną. Siedzibą Rzecznika Ubezpieczonych jest miasto stołeczne Warszawa.

3. Rzecznika Ubezpieczonych powołuje Minister Finansów.

4. Kadencja Rzecznika Ubezpieczonych trwa 4 lata.

5. Minister Finansów może na wniosek Rady, o której mowa w art. 90d, odwołać Rzecznika Ubezpieczonych przed upływem kadencji.

6. Minister Finansów określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady działania i tryb powoływania Rzecznika Ubezpieczonych.

Art. 90c. 1. Do zadań Rzecznika Ubezpieczonych należy w szczególności:

- 1) reprezentowanie i ochrona konsumenckich interesów ubezpieczonych i uprawnionych z umów ubezpieczenia,
- 2) opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących ubezpieczeń,
- 3) informowanie organu nadzoru o dostrzeżonych nieprawidłowościach w działalności zakładów ubezpieczeń,
- 4) inicjowanie i prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej w zakresie ubezpieczeń.

2. Działalność Rzecznika Ubezpieczonych finansowana jest z:

- 1) wpłat zakładów ubezpieczeń w wysokości kosztów, o których mowa w art. 84 ust. 1,
- 2) darowizn, spadków i zapisów.

3. Rzecznik Ubezpieczonych składa corocznie Ministrowi Finansów sprawozdanie ze swojej działalności.

4. Rzecznik Ubezpieczonych nie może być akcjonariuszem (udziałowcem), członkiem władz w zakładach ubezpieczeń oraz nie może być zatrudniony w żadnym zakładzie ubezpieczeń.

Art. 90d. 1. Rzecznik Ubezpieczonych wykonuje swoje zadania przy pomocy Biura Rzecznika Ubezpieczonych.

2. Rzecznik Ubezpieczonych powołuje, na okres swojej kadencji, Radę Ubezpieczonych jako organ opiniowawczo-doradczy.

⁹³⁾ Dodany przez art. 1 pkt 80 ustawy wymienionej w przypisie 1.

3. Rada Ubezpieczonych składa się z dwunastu członków, wskazanych po trzech przez:

- 1) Krajowy Sejmik Samorządowy,
- 2) krajowe organizacje konsumenckie,
- 3) ogólnokrajowe organizacje pracodawców,
- 4) Rzecznika Praw Obywatelskich.

4. Rzecznik Ubezpieczonych może odwołać członka Rady po zasięgnięciu opinii podmiotu, który wskazał członka do uczestnictwa w Radzie Ubezpieczonych.

5. Członkom Rady Ubezpieczonych nie przysługuje wynagrodzenie za udział w jej posiedzeniach.

Rozdział 10c⁹³⁾

Oplaty i przepisy karne

Art. 90e. 1. Osoba fizyczna lub prawna, która nie dopełnia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia, o którym mowa w art. 4, jest obowiązana wnieść opłatę w wysokości trzykrotnej średniej podstawowej rocznej składki ubezpieczeniowej należnej w roku kalendarzowym, za który nie dopełniła obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia.

2. Należności z tytułu opłaty, o której mowa w ust. 1:

- 1) podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji,
- 2) przedawniają się z upływem lat trzech od dnia powstania obowiązku ubezpieczenia.

3. Wpływy z opłat, o których mowa w ust. 1, z wyjątkiem opłat z tytułu niedopełnienia obowiązku określonego w art. 4 pkt 2, stanowią dochód Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego.

4. Wpływy z opłat z tytułu niedopełnienia obowiązku określonego w art. 4 pkt 2 stanowią dochód gminy właściwej ze względu na położenie budynków.

5. Wniesienie opłaty, o której mowa w ust. 1, nie zwalnia z obowiązku zawarcia umów ubezpieczenia, o których mowa w art. 4.

6. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, organy uprawnione i organy obowiązane do przeprowadzenia kontroli wykonania obowiązku określonego w art. 4 oraz tryb ustalania opłaty, o której mowa w ust. 1.

Art. 90f. 1. Kto bez wymaganego zezwolenia prowadzi działalność ubezpieczeniową lub brokerską, podlega karze pozbawienia wolności do lat 2, ograniczenia wolności albo grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu osoby prawnej.

Art. 90g. 1. Kto biorąc udział w czynnościach mających na celu powstanie zakładu ubezpieczeń albo będąc członkiem władz zakładu ubezpieczeń lub likwidatorem działa na szkodę zakładu ubezpieczeń, podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu osoby prawnej.

Art. 90h. 1. Kto nie będąc uprawnionym przez zakład ubezpieczeń zawiera w jego imieniu umowy ubezpieczenia, podlega karze pozbawienia wolności do lat 2, ograniczenia wolności albo grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu osoby prawnej.

Art. 90i. 1. Kto będąc członkiem władz zakładu ubezpieczeń podaje organowi nadzoru informacje niezgodne ze stanem faktycznym albo w inny sposób wprowadza w błąd ten organ, podlega karze pozbawienia wolności do lat 2, ograniczenia wolności albo grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu osoby prawnej.

Art. 90j. 1. Kto prowadząc działalność gospodarczą, nie będąc zakładem ubezpieczeń lub brokerem, używa w nazwie zakładu albo do określenia działalności lub w reklamie wyrazów wskazujących na działalność ubezpieczeniową lub brokerską w zakresie ubezpieczeń,

podlega karze pozbawienia wolności do roku, ograniczenia wolności albo grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, działając w imieniu osoby prawnej.

Rozdział 11

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 91. (skreślony⁹⁴⁾).

Art. 92. (skreślony⁹⁴⁾).

Art. 93. (skreślony⁹⁴⁾).

Art. 94. (skreślony⁹⁴⁾).

Art. 95. (pominięty⁹⁵⁾).

Art. 96. (pominięty⁹⁵⁾).

Art. 97. (pominięty⁹⁵⁾).

⁹⁴⁾ Przez art. 1 pkt 81 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹⁵⁾ Zamieszczony w obwieszczeniu.

Art. 98. 1. Traci moc ustawa z dnia 20 września 1984 r. o ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (Dz. U. Nr 45, poz. 242 i z 1989 r. Nr 30, poz. 160), z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Pozostają w mocy przepisy:

1) (skreślony⁹⁶⁾),

2) art. 6 ust. 1 pkt 2 i 3, pkt 7—9 — do dnia 30 września 1990 r.,

3) art. 6 ust. 1 pkt 1, 5 i 6 — do dnia 31 grudnia 1990 r.

Art. 99.⁹⁷⁾ Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Załącznik do ustawy z dnia 28 lipca 1990 r.

PODZIAŁ RYZYKA WEDŁUG DZIAŁÓW, GRUP I RODZAJÓW UBEZPIECZEŃ⁹⁸⁾

DZIAŁ I

Ubezpieczenia na życie

1. Ubezpieczenia na życie.

2. Ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci.

3. Ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z funduszem inwestycyjnym.

4. Ubezpieczenia rentowe.

5. Ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe, jeśli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych w grupach 1—4.

DZIAŁ II

Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe

1. Ubezpieczenia wypadku, w tym wypadku przy pracy i choroby zawodowej:

- 1) świadczenia jednorazowe,
- 2) świadczenia powtarzające się,
- 3) świadczenia kombinowane,
- 4) przewóz osób.

2. Ubezpieczenie choroby:

- 1) świadczenia jednorazowe,
- 2) świadczenia powtarzające się,
- 3) świadczenia kombinowane.

3. Ubezpieczenie casco pojazdów lądowych, z wyjątkiem pojazdów szynowych, obejmujące szkody w:

- 1) pojazdach samochodowych,
- 2) pojazdach lądowych bez własnego napędu.

4. Ubezpieczenie casco pojazdów szynowych, obejmujące szkody w pojazdach szynowych.

5. Ubezpieczenie casco statków powietrznych, obejmujące szkody w pojazdach powietrznych.

6. Ubezpieczenie żeglugi morskiej i śródlądowej, obejmujące szkody w:

- 1) statkach żeglugi morskiej,
- 2) statkach żeglugi śródlądowej.

7. Ubezpieczenie przedmiotów w transporcie, obejmujące szkody na transportowanych przedmiotach, niezależnie od każdorazowo stosowanych środków transportu.

8. Ubezpieczenie szkód spowodowanych żywiołami, obejmujące szkody rzeczowe nie ujęte w grupach 3—7, spowodowane przez:

- 1) ogień,
- 2) eksplozję,
- 3) burzę,
- 4) inne żywioły,
- 5) energię jądrową,
- 6) obsunięcia ziemi lub tąpnięcia.

9. Ubezpieczenie pozostałych szkód rzeczowych (jeżeli nie zostały ujęte w grupie 3, 4, 5, 6 lub 7), wywołanych przez grad lub mróz oraz inne przyczyny (jak np. kradzież), jeżeli przyczyny te nie są ujęte w grupie 8.

10. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wszelkiego rodzaju, wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych z napędem własnym, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika.

11. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wszelkiego rodzaju, wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów powietrznych, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika.

12. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za żeglugę morską i śródlądową, wynikającej z posiadania i użytkowania statków żeglugi śródlądowej i statków morskich, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika.

⁹⁶⁾ Przez art. 1 pkt 82 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 83 ustawy wymienionej w przypisie 1. Ustawa została ogłoszona dnia 28 sierpnia 1990 r.

⁹⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 84 ustawy wymienionej w przypisie 1.

13. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej (ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej ogólnej) nie ujętej w grupach 10—12.

14. Ubezpieczenie kredytu, w tym:

- 1) ogólnej niewypłacalności,
- 2) kredytu eksportowego,
- 3) spłaty rat,
- 4) kredytu hipotecznego,
- 5) kredytu rolniczego.

15. Gwarancja ubezpieczeniowa:

- 1) bezpośrednia,
- 2) pośrednia.

16. Ubezpieczenie różnych ryzyk finansowych, w tym:

- 1) ryzyka zatrudnienia,
- 2) niewystarczającego dochodu,
- 3) złych warunków atmosferycznych,
- 4) utraty zysków,
- 5) stałych wydatków ogólnych,
- 6) nieprzewidzianych wydatków handlowych,
- 7) utraty wartości rynkowej,
- 8) utraty stałego źródła dochodu,
- 9) pośrednich strat handlowych poza wyżej wymienionymi,
- 10) innych strat finansowych.

17. Ubezpieczenie ochrony prawnej.

18. Ubezpieczenie świadczenia pomocy na korzyść osób, które popadły w trudności w czasie podróży lub podczas nieobecności w miejscu zamieszkania.

Pojedyncze egzemplarze Dziennika Ustaw i Monitora Polskiego można nabywać za gotówkę:

w WARSZAWIE:

- w punktach sprzedaży Wydziału Wydawnictw i Poligrafii Gospodarstwa Pomocniczego Urzędu Rady Ministrów: al. Jana Chrystiana Szucha 2/4, tel. 629-61-73; ul. Powsińska 69/71, tel. 694-62-96,
- w punktach sprzedaży: ul. Grójecka 67/69 (Księgarnia Ekonomiczna), ul. Karolkowa 28 (JARD-PRESS S.A.), ul. Krakowiaków 66/78 („Kolporter”); al. Solidarności 83/89 (Księgarnia Bankowa), al. Solidarności 119 (Wydawnictwo „Bellona”, Księgarnia im. Żeromskiego), al. Solidarności 127 (Księgarnia Sądowa), ul. Świętokrzyska 12 (ELINEX), ul. Towarowa 28 „Ruch” sa, ul. Zamenhofska 1 (Dom Wydawniczy ABC), ul. Żurawia 1A (Księgarnia Wydawnictw Prawniczych i Ekonomicznych), ul. Wozniwy 34 (G.L.M. Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe) — egzemplarze bieżące;

poza WARSZAWĄ w punktach sprzedaży:

- **BIAŁA PODLASKA**: ul. Brzeska 41 (Urząd Wojewódzki); **BIALYSTOK**: ul. Mickiewicza 5 (sąd — księgarnia „Interesik”), ul. Świętojańska 13, p. 501 (Wydawnictwo BETA); **BIELSKO-BIAŁA**: ul. Cieszyńska 8 (Księgarnia Prawniczo-Ekonomiczna „Alibi”); **BYDGOSZCZ**: ul. Wały Jagiellońskie 4 (sąd — Księgarnia Sądowa); **CHELM LUBELSKI 1**: ul. Szymanowskiego 7/14 (Biuro Rachunkowe); **CIECHANÓW**: ul. 17 Stycznia 7 (Zakład Administracyjno-Gospodarczy Urzędu Wojewódzkiego); **CIESZYN**: ul. Bobrecka 1 (Spółka Cywilna „Infolex”); **CZĘSTOCHOWA**: ul. Dąbrowskiego 23/25 (sąd); **ELBLĄG**: ul. Trybunalska 25 (sąd); **GDAŃSK**: ul. Na Stoku 49 B (Urząd Skarbowy — księgarnia „Interesik”), ul. Nowe Ogrody 30 (bud. Sądu Wojewódzkiego — księgarnia „Interesik”, Sąd Rejonowy); **GDYNIA**: ul. Kilińskiego 1/1 („BIN”), pl. Konstytucji 5 (sąd), Skwer Kościuszki 13 (Księgarnia Prawnicza ABC); **GLIWICE**: ul. Powstańców Warszawy 23 (sąd); **GORZÓW WIELKOPOLSKI**: ul. Jagiellończyka 8 (Urząd Wojewódzki — biblioteka zakładowa); **KALISZ**: al. Wolności 13 (sąd); **KATOWICE**: ul. Andrzeja 16/18 (sąd); **KIELCE**: ul. Wróblewskiego 4 (Sąd Rejonowy); **KONIN**: ul. G. Bacewicz 1/16 (Z.H. i U.T. Księgarnia Prawnicza „Kodeks”); **KOSZALIN**: ul. Chopina 1 (sklep „Fiskus” — Biuro Rachunkowo-Podatkowe); **KRAKÓW**: ul. Basztowa 22 (bud. Sądu Wojewódzkiego — księgarnia „Interesik”), ul. Krowoderskich Zuchów 2 i ul. Wadowicka 12 (bud. Urzędu Skarbowego — księgarnia „Interesik”), ul. Łokietka 20 (księgarnia „Interesik”), ul. Przy Rondzie 7 (bud. Sądu Wojewódzkiego — księgarnia „Interesik”); **KROSNO**: ul. Bieszczadzka 1 (Urząd Wojewódzki); **LEGIONOWO**: ul. Sowińskiego 5 m 18 (Przedsiębiorstwo Usługowe „MIG”); **LUBLIN**: ul. Krakowskie Przedmieście 43 (bud. Sądu Wojewódzkiego — księgarnia „Lex”), ul. Krakowskie Przedmieście 78 (Księgarnia Prawnicza); **ŁÓDŹ**: ul. Doborczyków 9/11 (bud. Urzędu Skarbowego — księgarnia „Interesik”), ul. Przędzalniana 5/7/9 (BUR-PRESS), pl. Dąbrowskiego 5 (bud. Sądu Wojewódzkiego — księgarnia „Interesik”), ul. 6 Sierpnia 84/86 (bud. Urzędu Skarbowego — księgarnia „Interesik”); **OPOLE**: pl. Wolności 7/8 (Księgarnia Prawnicza „Kodeks”), ul. Piastowska 14 (Urząd Wojewódzki); **OSTRÓW WIELKOPOLSKI**: ul. Sądowa 2 (sąd); **PŁOCK**: ul. Kościuszki 6 (Wojewódzka Biblioteka Publiczna); **POZNAŃ**: ul. Młyńska 1 A (sąd), ul. Galileusza 2 (punkt informacyjno-kolportażowy); **PRUSZKÓW**: ul. Wojska Polskiego 52, paw. 3 (DRUKAN); **PRZEMYŚL**: pl. Dominikański 3 (Zakład Obsługi Urzędu Wojewódzkiego); **RADOM**: ul. Żeromskiego 53 (Zakład Obsługi Urzędu Wojewódzkiego); **RZESZÓW**: ul. Śreniawitów 3 (sąd); **SIERADZ**: pl. Wojewódzki 3 (Urząd Wojewódzki); **SŁUPSK**: ul. Norwida 10/50 (Agencja STA-HA); **SOSNOWIEC**: ul. 3-go Maja 34 **SUWAŁKI**: ul. Noniewiczza 7 (Urząd Wojewódzki); **SZCZECIN**: ul. Koński Kierat 16/2 („Starówka”), ul. Odrowąża 2 (księgarnia „Kontrakt”), ul. Małkowskiego 7/2 („Buchalter”); **ŚWIDNICA**: pl. Grunwaldzki 14 (sąd), ul. Długa 1 (księgarnia „Eureka”); **TARNOBRZEG**: ul. Mickiewicza 7 (Zakład Obsługi Urzędu Wojewódzkiego); **TARNÓW**: ul. Dąbrowskiego 29 (sąd); **TORUŃ**: ul. Fosa Staromiejska 12/14 (bud. Sądu Rejonowego — Księgarnia Sądowa); **WŁOCŁAWEK**: ul. 3 Maja 17 (Zakład Obsługi Urzędu Wojewódzkiego); **WROCŁAW**: ul. Krupnicza 6/8 („Paragraf”), pl. Powstańców Warszawy 1 (PHU „Andrew-Tag”); **ZIELONA GÓRA**: pl. Słowiński 1 (sąd).

Egzemplarze bieżące i z lat ubiegłych oraz załączniki można nabywać na podstawie nadesłanego zamówienia w Wydziale Wydawnictw i Poligrafii Gospodarstwa Pomocniczego Urzędu Rady Ministrów, ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa P-1.

Reklamacje z powodu niedoręczenia poszczególnych numerów zgłaszać należy na piśmie do Wydziału Wydawnictw i Poligrafii Gospodarstwa Pomocniczego Urzędu Rady Ministrów, ul. Powsińska 69/71, 02-903 Warszawa, P-1, do 15 dni po otrzymaniu następnego kolejnego numeru.

O wszelkich zmianach nazwy prenumeratora lub adresu prosimy niezwłocznie informować na piśmie Wydział Wydawnictw i Poligrafii Gospodarstwa Pomocniczego Urzędu Rady Ministrów.

Wydawca: Urząd Rady Ministrów

Redakcja: Departament Prawny, 00-583 Warszawa, Al. Ujazdowskie 1/3, P-29.

Skład, druk i kolportaż: Wydział Wydawnictw i Poligrafii Gospodarstwa Pomocniczego URM, 02-903 Warszawa, ul. Powsińska 69/71, P-1, tel. 694-67-50, 694-67-52 i 694-67-03, telefaks (22) 694-62-06.

Tłoczono z polecenia Prezesa Rady Ministrów w Wydziale Wydawnictw i Poligrafii Gospodarstwa Pomocniczego URM, Warszawa, ul. Powsińska 69/71.